

คู่มือภาคประชาสังคม

ในการมีส่วนร่วมเพื่าระวังเพื่อการควบคุมยาสูบ

สำนักควบคุมการบริโภคยาสูบ
กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

คู่มือภาคประชาสังคมในการมีส่วนร่วมเพาระวัง เพื่อการควบคุมยาสูบ

ผู้เขียน

ดร.ศรัณญา เบญจกุล
นายศิริชัย พรรณณะ
ผศ.ดร.มณฑา เก่งการพานิช
นายณัฐพล เทศขยัน

พิสูจน์อักษร

นางสาวภัทรินทร์ ศิริทรากุล
นางสาวธัญววรรณ สุลำปิง
นายจิระวัฒน์ อยู่สบาย

จัดพิมพ์โดย

สำนักควบคุมการบริโภคยาสูบ กรมควบคุมโรค
กระทรวงสาธารณสุข
อาคารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีบำราศนราดูล ชั้น 6
ถ.ติวานนท์ ต.ตลาดขวัญ อ.เมือง จ.นนทบุรี 11000
โทร. 0 - 2580 - 6962 โทรสาร 0-2580-9307

สนับสนุนโดย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

พิมพ์ที่

บริษัท ไนซ์ เอิร์ธ ดีไซน์ จำกัด

พิมพ์ครั้งที่

1

ปีที่พิมพ์

พ.ศ. 2555

จำนวนพิมพ์

1,500 เล่ม

ISBN

978-616-11-1084-0

คำนำ

คู่มือภาคประชาสังคมในการมีส่วนร่วมเฝ้าระวังเพื่อการควบคุมยาสูบนี้จัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่แก่กลุ่มเป้าหมายทั้งที่รวมตัวกันเป็นเครือข่ายภาคประชาสังคมประชาชน และผู้สนใจทั่วไป รวมถึงบุคลากรภาครัฐที่มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรง และทางอ้อมในการควบคุมยาสูบ

เนื้อหาในคู่มือนี้ พัฒนาขึ้นจากประสบการณ์ของคณะทำงานที่ร่วมกับภาคประชาสังคมในการวางแผนพัฒนาและดำเนินการเฝ้าระวังเพื่อการควบคุมยาสูบมากกว่า 3 ปี ทำให้เกิดรูปธรรมของการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาสังคมที่เป็นองค์ประกอบสำคัญในการเติมเต็มข้อจำกัดความไม่เพียงพอของบุคลากรภาครัฐ คู่มือนี้พยายามให้เกิดความชัดเจนและครอบคลุมในทุกมิติของการเฝ้าระวังเพื่อการควบคุมยาสูบที่คำนึงถึงความสอดคล้องกับกฎหมายควบคุมยาสูบของประเทศไทยทั้งสองฉบับได้แก่ พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535 และระดับนานาชาติ ดังแนวปฏิบัติตามกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบขององค์การอนามัยโลก (WHO FCTC) อันจะนำมาซึ่งการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายและการเตือนภัยให้กับสังคมโดยรวม

คู่มือนี้ พยายามเรียบเรียงโดยใช้ภาษาและรูปแบบการนำเสนอที่กระชับและเข้าใจง่าย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสาร และการนำไปประยุกต์ใช้กับการเฝ้าระวังเพื่อควบคุมยาสูบในระดับพื้นที่ต่อไป ทั้งนี้เพื่อประโยชน์สูงสุดต่อการปิดกั้นช่องทางการเข้าถึงยาสูบและลดการริเริ่มบริโภคยาสูบของเยาวชน รวมถึงลดการบริโภคยาสูบและลดผลกระทบจากการได้รับควันบุหรี่ ของประชาชนโดยรวม

ท้ายสุดนี้ คณะผู้เขียนขอขอบพระคุณ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลที่ให้ความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัด ได้แก่ ผศ.ดร.มณฑา เก่งการพานิช ในฐานะเครือข่ายนักวิชาการที่สนับสนุนการดำเนินงานเฝ้าระวังเพื่อควบคุมยาสูบเชิงรุก ตลอดจนคุณศิริชัย พรธรรณะ หัวหน้ากลุ่มพัฒนาภารกิจกฎหมายของสำนักควบคุมการบริโภคยาสูบ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ที่ให้ความสำคัญและหนุนเสริมงานเฝ้าระวัง และขอขอบคุณทีมงานทุกคนที่ได้ร่วมแรงร่วมใจในการจัดทำคู่มือฉบับนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

คณะผู้เขียน
มีนาคม 2555

สารบัญ

คำนำ	ก
สารบัญ	ข
การเฝ้าระวังเพื่อการควบคุมยาสูบคืออะไร?	1
ทำไมต้องเฝ้าระวังเพื่อการควบคุมยาสูบ?	2
เป้าหมายของการเฝ้าระวังเพื่อการควบคุมยาสูบ คืออะไร?	5
ควรเตรียมตัวอย่างไร ก่อนเข้ามามีส่วนร่วมเฝ้าระวังเพื่อการควบคุมยาสูบ?	6
จะต้องเฝ้าระวังเพื่อการควบคุมยาสูบในประเด็นใดบ้าง?	7
จะเริ่มต้นเฝ้าระวังเพื่อการควบคุมยาสูบได้อย่างไร?	17
จะนำผลการเฝ้าระวังไปใช้ประโยชน์ได้อย่างไร?	19
รู้ได้อย่างไรว่าประสบความสำเร็จในการเฝ้าระวังเพื่อควบคุมยาสูบ?	20
เรามีตัวช่วยอะไร ขณะดำเนินการเฝ้าระวังเพื่อการควบคุมยาสูบ?	21
สรุป	24
ภาคผนวก	25
ภาคผนวก ก. ประเภทของผลิตภัณฑ์ยาสูบ	26
ภาคผนวก ข. ตราของบริษัทบุหรี่และยี่ห้อบุหรี่	30
ภาคผนวก ค. แบบเก็บข้อมูลการเฝ้าระวัง เพื่อคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่	31
ภาคผนวก ง. แบบเก็บข้อมูลการเฝ้าระวัง เพื่อควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ	44

การเฝ้าระวังเพื่อการควบคุมยาสูบคืออะไร?

“การเฝ้าระวัง¹” หมายถึงการเฝ้าสังเกต และติดตามอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น การเฝ้าระวังเพื่อควบคุมยาสูบ¹ หมายถึง การเฝ้าสังเกต และติดตามสถานการณ์/ปรากฏการณ์การบริโภคยาสูบ และบริบทแวดล้อมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคยาสูบของประชากรไทยอย่างเป็นระบบ สม่ำเสมอ และต่อเนื่อง

ตัวอย่างประเด็นที่ควรเฝ้าระวัง

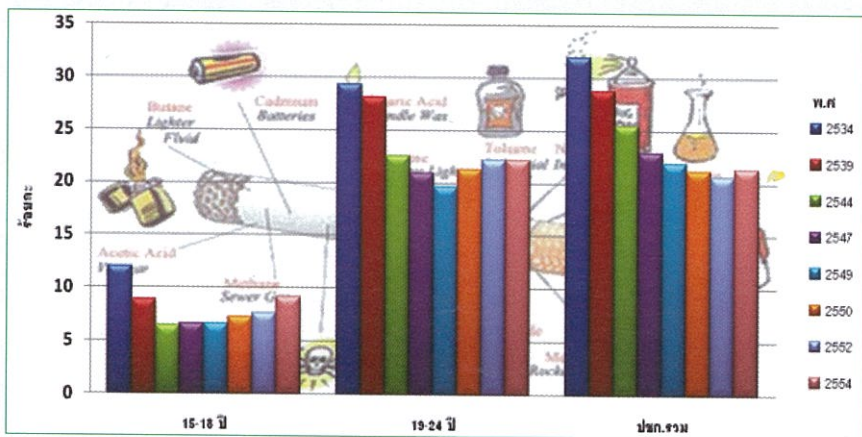
- ผู้สูบบุหรี่คือใคร
- เริ่มสูบบุหรี่ครั้งแรกเมื่ออายุเท่าไร
- คนในชุมชน/ หมู่บ้าน ชอบสูบบุหรี่ประเภทใด
- ร้านค้าขายในหมู่บ้าน ขายบุหรี่ให้เด็กหรือไม่
- กลยุทธ์การตลาดของอุตสาหกรรมยาสูบแบบใด พบมากที่สุดในพื้นที่
- สถานที่ทำงานและสถานที่สาธารณะในชุมชน หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ หรือจังหวัด จัดเป็นเขตปลอดบุหรี่ได้ถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด มากน้อยเพียงใด
- เขตปลอดบุหรี่นั้น ๆ ยังคงพบเห็นคนสูบบุหรี่หรือไม่

¹คำว่า การเฝ้าระวัง และการเฝ้าระวังเพื่อควบคุมยาสูบ มาจากภาษาอังกฤษว่า Surveillance and Tobacco Control Surveillance ตามลำดับ

ทำไมต้องเพียรระวังเพื่อการควบคุมยาสูบ?

อุตสาหกรรมยาสูบ เป็นองค์การธุรกิจที่มุ่งหวังผลกำไร จึงมีการพัฒนากลยุทธ์ด้านการตลาดทุกวิถีทางและหลากหลายรูปแบบ เพื่อดึงดูดความสนใจและกระตุ้นผู้บริโภคให้เกิดความต้องการใช้ผลิตภัณฑ์ยาสูบอยู่เสมอ และเพื่อช่วยให้ลูกค้าที่ยังลังเลสามารถตัดสินใจเลือกสินค้าได้ง่ายขึ้น ทั้งในกลุ่มลูกค้าใหม่ และผู้เสพติดยาสูบที่เป็นลูกค้าเก่า ทั้งนี้เพราะอุตสาหกรรมยาสูบต่างทราบดีว่า **“นักสูบที่ตายแล้ว จะไม่มีประโยชน์สำหรับอุตสาหกรรมนี้อีกต่อไป”**

ความพยายามของอุตสาหกรรมยาสูบดูเหมือนจะประสบผลสำเร็จพอสมควร ดังเห็นได้จากอัตราการบริโภคยาสูบของประชากรรวม (ทั้งชายและหญิง) ในช่วง 7 ปีที่ผ่านมา นับจากปี พ.ศ. 2547 - ปัจจุบัน ที่ลดลงอย่างช้า ๆ แต่กลับเพิ่มขึ้นทีละน้อยในกลุ่มประชากรอายุน้อย (15 - 24 ปี)

แหล่งที่มา สำนักงานสถิติแห่งชาติ อ่างในศรีธัญญา เบญจกุล และคณะ. สถานการณ์และแนวโน้มการบริโภคยาสูบ พ.ศ. 2534 - 2554.

ตัวอย่างการพบการละเมิดกฎหมายทั้งโดยเจตนา และไม่เจตนา

การแสดงบุหรี่ ณ จุดขาย ทำให้เห็น
ซองบุหรี่ชัดเจน

การโฆษณาที่ห่อบุหรี่ บนป้ายข้อความ
“ที่นี่จำหน่ายบุหรี่”

ส่งเสริมการขาย โดยสนับสนุน
ซองสำหรับแบ่งขายบุหรี่ซีกาเรต²

การสูบบุหรี่ในสถานที่
ที่เป็นเขตปลอดบุหรี่
ตามที่กฎหมายกำหนด

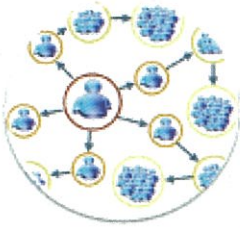

การจัดเขตปลอดบุหรี่ตามที่กฎหมาย
กำหนดโดยเพิกเฉยการกำกับติดตาม
“เครื่องหมายห้ามสูบบุหรี่มองเห็น
ไม่ชัดเจน”

² เป็นการกระทำความผิดในเรื่องการจำหน่ายบุหรี่ไม่มีภาพค่าเดือน

กอบปรักข์ข้อจำกัดด้านอัตรากำลัง และงบประมาณของภาครัฐทั้งในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค ดังนั้น การมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมที่กระจายอยู่ในทุกภูมิภาค นอกจากจะเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยสกัดกั้น และยับยั้งมิให้อุตสาหกรรมยาสูบ สามารถดำเนินการกระตุ้นให้เกิดความต้องการบริโภคยาสูบได้สำเร็จ ยังช่วยหนุนเสริมให้เกิดประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายควบคุมยาสูบ และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสังคมโดยรวมได้ในที่สุด

เป้าหมายของการเฟ้าระวัง เพื่อการควบคุมยาสูบคืออะไร?

การเฟ้าระวังฯ โดยบุคคล กลุ่มบุคคล
หรือเครือข่ายภาคประชาสังคม

เพิ่มปริมาณและคุณภาพของ
การสื่อสารและส่งต่อข้อมูลข่าวสารที่เป็น
ผลจากการเฟ้าระวังฯ

ผลจากการเฟ้าระวังฯ
ที่ชัดเจนว่าเป็นการกระทำผิด/
ละเมิดกฎหมาย

เพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย

ผลจากการเฟ้าระวังฯ
ที่น่าสงสัย แปลกใหม่
ไม่ชัดเจนว่าเป็นการกระทำผิด/
ละเมิดกฎหมาย

ส่งสัญญาณเตือนภัยให้กับสังคม

- ✓ สกัดกั้นการตลาดของอุตสาหกรรมยาสูบ → ลดการเข้าถึง
ผลิตภัณฑ์ยาสูบ โดยเฉพาะกลุ่มนักสูบหน้าใหม่
- ✓ ผู้ไม่สูบบุหรี่ได้รับการปกป้องอันตรายจากการได้รับควันบุหรี่

- ☆ ลดการบริโภคยาสูบ
- ☆ ลดการสัมผัสควันบุหรี่มือสอง

ควรเตรียมตัวอย่างไรก่อนเริ่มเข้ามามีส่วนร่วม เฟ้าระวังเพื่อการควบคุมยาสูบ?

<p>1. มีจิตสาธารณะ</p>	<p>การมีส่วนร่วมเฟ้าระวังเพื่อการควบคุมยาสูบเปรียบเสมือนการกระทำตนให้เป็นประโยชน์ช่วยเหลือสังคม ชี้เบาะแสให้กับสังคม และการกระทำที่ไม่แสวงหากำไร</p>
<p>2. มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับยาสูบ</p>	<p>ผลิตภัณฑ์ยาสูบคืออะไร? มีกี่ชนิด? โทษภัยมีหรือไม่ อย่างไร? กฎหมายที่เกี่ยวข้องมีอะไรบ้าง จะปฏิบัติตามกฎหมายอย่างไร?</p>
<p>3. เคารพกฎระเบียบของสังคม</p>	<p>การไม่เพิกเฉย ละเลย หรือเห็นว่าการกระทำผิดใด ๆ เป็นเรื่องเล็กน้อย เช่น เห็นร้านขายของชำขายบุหรี่ให้เด็ก และคิดว่า- “ไม่ใช่ลูกหลานเรา” หรือเห็นคนสูบบุหรี่ในสถานที่ปลอดบุหรี่ และคิดว่า- “เป็นสิทธิ์ของเขา” เป็นต้น</p>
<p>4. ช่างสังเกต จดจำ</p>	<p>ทักษะพื้นฐานส่วนบุคคล ที่ดำเนินการเฟ้าระวังด้วยการนำเข้าสู่ชีวิตประจำวัน</p>
<p>5. ชอบบันทึก หรือบอกเล่า</p>	<p>ความแม่นยำของข้อมูลแวดล้อมประกอบเหตุการณ์ที่พบช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเฟ้าระวัง เช่น วัน เวลา สถานที่เกิดเหตุ และลักษณะการกระทำที่พบ เป็นต้น</p>

จะต้องเฝ้าระวังเพื่อควบคุมยาสูบ ในประเทศไทยได้อย่างไร?

ประเด็นที่ต้องเฝ้าระวังครอบคลุมการเฝ้าระวังเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายควบคุมยาสูบตามพระราชบัญญัติ 2 ฉบับ^{3,4} ในความรับผิดชอบของกระทรวงสาธารณสุข ตลอดจนการเฝ้าระวังเพื่อเตือนภัยตามแนวปฏิบัติของกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบขององค์การอนามัยโลก (WHO FCTC) ที่ได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการปรับแก้กฎหมายไทย

ประเด็นที่ควรเฝ้าระวังเพื่อมุ่งสู่การสร้างสิ่งแวดล้อมปลอดบุหรี่

อาคารและสิ่งปลูกสร้างของสถานที่ทำงานและสถานที่สาธารณะทุกแห่ง เป็นเขตปลอดบุหรี่ทั้งหมด

ณ ปัจจุบัน

บันทึกช่วยจำ

3 สถานที่ต่อไปนี้ พื้นที่ส่วนที่ไม่ใช่อาคารหรือสิ่งปลูกสร้างอาจจะจัดหรือไม่จัดเขตปลอดบุหรี่ก็ได้⁵

- (1) ราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ
- (2) สถานศึกษาระดับอุดมศึกษา
- (3) สถานีบริการน้ำมัน

และอีก 1 สถานที่ คือสนามบิณนาชาติ อาจจัดหรือไม่จัดเขตปลอดบุหรี่ในอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างได้

³พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535 บัญญัติขึ้นเพื่อควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบทุกประเภท ทั้งที่มีการผลิตหรือนำเข้าเพื่อจำหน่ายในประเทศไทย รวมถึงการควบคุมการขายบุหรี่ให้แก่เยาวชนอายุต่ำกว่า 18 ปี การโฆษณาและส่งเสริมการขายผลิตภัณฑ์ยาสูบผ่านสื่อประเภทต่าง ๆ และการจัดพิมพ์ฉลากบนของผลิตภัณฑ์ยาสูบ

⁴พระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535 บัญญัติขึ้นเพื่อคุ้มครองสุขภาพของบุคคลจากอันตรายของการได้รับควันบุหรี่ รวมไปถึงการจัดเขตปลอดบุหรี่และเขตปลอดบุหรี่ในสถานที่สาธารณะและสถานที่ทำงานตามที่กฎหมายกำหนด

⁵ประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 19) พ.ศ. 2553 เรื่องกำหนดชื่อหรือประเภทของสถานที่สาธารณะที่ห้ามการคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่และกำหนดส่วนหนึ่งส่วนใดหรือทั้งหมดของสถานที่สาธารณะดังกล่าวเป็นเขตปลอดบุหรี่ หรือเขตปลอดบุหรี่ ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535

1. อาคารและสิ่งปลูกสร้างได้รับการจัดเป็นเขตปลอดบุหรี่ให้มีสภาพและลักษณะตามที่กฎหมายกำหนด หรือไม่?

บริเวณทางเข้าทุกช่องทาง ติดเครื่องหมายเขตปลอดบุหรี่หรือไม่?

ภายในอาคารหรือสิ่งปลูกสร้าง ติดเครื่องหมายเขตปลอดบุหรี่หรือไม่?

เครื่องหมายเขตปลอดบุหรี่ ได้รับการติดให้มองเห็นได้ชัดเจนหรือไม่? (เช่น ติดในระดับสายตา ไม่มีสิ่งใดปิดบัง เป็นต้น)

มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการสูบบุหรี่หรือไม่? (เช่น ที่เขี่ยบุหรี่ ที่ดับบุหรี่ เป็นต้น)

มีผู้สูบบุหรี่ กัญบุหรี่ ซองบุหรี่ที่ทำให้เชื่อได้ว่าเป็นการสูบบุหรี่ในบริเวณห้ามสูบบุหรี่หรือไม่?

2. กรณีจัดให้พื้นที่ส่วนที่ไม่ใช่อาคารหรือสิ่งปลูกสร้าง เป็นเขตสูบบุหรี่

เขตสูบบุหรี่ ไม่ได้จัดไว้ในบริเวณทางเข้า-ออกของสถานที่ ใช่หรือไม่?

เขตสูบบุหรี่ไม่ได้จัดในบริเวณทางเข้า ใช่หรือไม่?

มีการติดเครื่องหมายบอกทางไปยังเขตสูบบุหรี่ ใช่หรือไม่?

เขตสูบบุหรี่ได้รับการจัดไว้ในที่ที่ลับตาใช่หรือไม่?

เขตสูบบุหรี่ ได้รับการจัดไว้ในที่ที่ไม่รบกวนผู้อื่นและลับตาใช่หรือไม่?

3. ความรับผิดชอบของเจ้าของหรือเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบอาคารสถานที่หรือสิ่งปลูกสร้าง มีผู้มีหน้าที่รับผิดชอบหรือไม่?

เจ้าของหรือผู้รับผิดชอบควร ศึกษาให้ชัดเจนว่า อาคารสถานที่ ในความรับผิดชอบนั้น เป็นเขตปลอดบุหรี่ลักษณะใด?

กรณีอาคารและสิ่งปลูกสร้างที่เป็นเขตปลอดบุหรี่ทั้งหมด

☆ ต้องติดเครื่องหมายเขตปลอดบุหรี่ตามที่กฎหมายกำหนด

☆ ต้องดูแลไม่ให้มีการสูบบุหรี่ในพื้นที่ที่เป็นเขตปลอดบุหรี่

กรณีที่ภายนอกอาคารและสิ่งปลูกสร้างสามารถจัดเขตสูบบุหรี่ได้ และมีความประสงค์จะจัดให้มีเขตสูบบุหรี่

☆ ต้องดูแลให้มีการจัดเขตสูบบุหรี่ตามที่กฎหมายกำหนด

ม

ประเด็นที่ควรเฝ้าระวังเพื่อการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ

1. ฉลากหีบห่อผลิตภัณฑ์ยาสูบ

- ซองบุหรี่ซิการ์แรต ต้องพิมพ์คำเตือนเป็นภาพสีแบบใดแบบหนึ่งใน 10 แบบ

- ซองบุหรี่ซิการ์ต้องพิมพ์คำเตือนเป็นภาพสีแบบใดแบบหนึ่งใน 5 แบบ

- ซองยาเส้น (ปัจจุบัน) ต้องพิมพ์คำเตือนเป็นภาพขาวดำแบบใดแบบหนึ่งใน 2 แบบ

- ซองยาเส้น (ใหม่) ต้องพิมพ์คำเตือนเป็นภาพสีแบบใดแบบหนึ่งใน 4 แบบ (อยู่ระหว่างการดำเนินการออกประกาศกระทรวงสาธารณสุข⁶)

⁶ ร่างประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่องหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแสดงฉลากและข้อความในฉลากของยาเส้นหรือยาเส้นปรุง ตามพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535 ฉบับที่... (พ.ศ. ...)

ประเด็นที่ควรเฝ้าระวังเพื่อการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ (ต่อ)

1. ฉลากหีบห่อผลิตภัณฑ์ยาสูบ (ต่อ)

- บนซองบุหรี่ต้องพิมพ์ข้อความระบุประเทศผู้ผลิต ประเทศที่จำหน่ายและวันเดือนปีที่ผลิต

- ข้างซองบุหรี่ต้องพิมพ์ข้อความระบุสารพิษในบุหรี่และข้อความระบุสารก่อมะเร็ง⁷

- บนซองบุหรี่ต้องไม่มีข้อความที่ทำให้เกิดความเข้าใจผิดว่ามีอันตรายน้อย

กรณีซองบุหรี่หรือหีบห่อผลิตภัณฑ์ยาสูบที่ไม่มีการพิมพ์ภาพคำเตือน หรือภาพคำเตือนไม่มีลักษณะตามที่กฎหมายกำหนด และไม่มีข้อความหรือลักษณะต่าง ๆ ข้างต้น ให้ตั้งข้อสังเกตหรือข้อสงสัยว่า เป็นบุหรี่ผิดกฎหมายหรือบุหรี่เถื่อน

⁷ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแสดงข้อความเกี่ยวกับสารพิษหรือสารก่อมะเร็งในฉลากของบุหรี่ซิกาแรตตามพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535 (ฉบับที่ 16) พ.ศ. 2554 โดยมีฉลาก 10 แบบ ได้แก่ 1) ควันบุรีมีสารพิษไฮโดรเจนไซยาไนด์ 2) ควันบุรีมีสารพิษคาร์บอนมอนอกไซด์ 3) ควันบุรีมีสารพิษมากกว่า 250 ชนิด 4) ควันบุรีเป็นสารพิษสำคัญที่สุดในบ้าน 5) ควันบุรีมีสารก่อมะเร็งฟอร์มาลดีไฮด์ 6) ควันบุรีมีสารก่อมะเร็งเบนโซไพรีน 7) ควันบุรีมีสารก่อมะเร็ง ในโตรซามีน 8) ควันบุรีเป็นสารก่อมะเร็งที่สำคัญที่สุดของมนุษย์ 9) ควันบุรีมีสารกัมมันตรังสีโพลีนีเอม 210 และ 10) ควันบุรีมีสารเสพติดนิโคติน

ประเด็นที่ควรเฝ้าระวังเพื่อการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ (ต่อ)

2. ผลิตภัณฑ์ยาสูบนำเข้าผิดกฎหมาย

ประเด็นสำคัญที่ควรเฝ้าระวังเพื่อเตือนภัย
เนื่องจากการลักลอบนำเข้าไม่เสียภาษี หรือซื้อจากร้านค้าปลอดภาษี

บุหรี่ยูรส โดยส่วนใหญ่
จะมีรสต่าง ๆ
เช่น วนิลา สตรอเบอร์รี่
กานพลู เป็นต้น

บุหรี่ยี่ห้อไม่มีภาพคำเตือน

ยาเส้นเคี้ยว

ประเด็นที่ควรเฝ้าระวังเพื่อการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ (ต่อ)

3. การขายผลิตภัณฑ์ยาสูบ

ประเด็นสำคัญที่ควรเฝ้าระวังเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย

- ห้ามขายผลิตภัณฑ์ยาสูบให้แก่ผู้อายุไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์

- ขายบุหรี่ที่ไม่มีภาพคำเตือน

ประเด็นสำคัญที่ควรเฝ้าระวังเพื่อเตือนภัย

- การขายผลิตภัณฑ์ยาสูบโดยเด็ก (ผู้มีอายุไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์)

- การขายอุปกรณ์อื่น ๆ เพื่อการบริโภคยาสูบ

เตาบาราเกวี่

เครื่องมือวนบุหรี่

ของเลียนแบบ เช่น บุหรี่ไฟฟ้า

ประเด็นที่ควรเฝ้าระวังเพื่อการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ (ต่อ)

4. การโฆษณาและส่งเสริมการขายผลิตภัณฑ์ยาสูบ

ประเด็นสำคัญที่ควรเฝ้าระวังเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย

- ป้ายโฆษณาหรือแสดงยี่ห้อผลิตภัณฑ์ยาสูบ ณ ร้านค้าที่ขายบุหรี่

- การโฆษณาผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต

- สิ่งของเลียนแบบผลิตภัณฑ์หรือสินค้าที่มีโลโก้ยี่ห้อบุหรี่

กล่องใส่บุหรี่

- การแสดงชื่อ โลโก้ยี่ห้อบุหรี่ในการแข่งขันกีฬา การแสดงคอนเสิร์ต หรืองานอีเวนต์ใด ๆ

ประเด็นที่ควรเฝ้าระวังเพื่อการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ (ต่อ)

4. การโฆษณาและส่งเสริมการขายผลิตภัณฑ์ยาสูบ (ต่อ)

ประเด็นสำคัญที่ควรเฝ้าระวังเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย

- พริตตี้สนับสนุนการสูบบุหรี่หรือการขายตรงบุหรี่โดยใช้บุคคลเป็นจุดขาย

- แจกผลิตภัณฑ์ยาสูบฟรีหรือแจกเป็นของขวัญอย่าง

ประเด็นสำคัญที่ควรเฝ้าระวังเพื่อเตือนภัย

- การโฆษณาแฝง โดยการพิมพ์ชื่อผลิตภัณฑ์ยาสูบที่มีลักษณะของการฟ้องเสียงไว้บนสิ่งของใด ๆ

จานอาหาร

กล่องใส่กระดาษทิชชู

- ลดราคาผลิตภัณฑ์ยาสูบหรือขายในราคาถูก

ลดเหลือ 550 บ.

ประเด็นที่ควรเฝ้าระวังเพื่อการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ (ต่อ)

4. การโฆษณาและส่งเสริมการขายผลิตภัณฑ์ยาสูบ (ต่อ)

ประเด็นสำคัญที่ควรเฝ้าระวังเพื่อเตือนภัย

- การตั้งวางโชว์ของบุหรี่ยี่ห้อหรือเปิดตัวโชว์บุหรี่ยี่ห้อให้เห็นชัดเจน ณ จุดขาย

- การสนับสนุนกิจกรรมทางสังคม โดยการให้ทุนหรือสิ่งของสนับสนุนให้กับบุคคลหรือหน่วยงานใด

จะเริ่มต้นเพ้าะวัง เพื่อการควบคุมยาสูบได้อย่างไร?

กรณีประชาชน/ ผู้สนใจทั่วไป : ใช้การสังเกตในชีวิตประจำวัน

1. เรียนรู้ และจดจำว่า “มีประเด็นอะไรบ้างที่ต้องเฝ้าระวังเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย และเพื่อเตือนภัย”
2. ติดตาม สังเกต ในการดำเนินชีวิตประจำวัน
  - จุดติดตาม/สังเกตกรณีการเฝ้าระวังเพื่อมุ่งสู่การสร้างสิ่งแวดล้อมปลอดบุหรี่ เช่น ภายในอาคารและสิ่งปลูกสร้างของสถานที่ทำงาน สถานบันเทิง ผับ/บาร์ ร้านอาหาร ตลาดสด/ตลาดนัด โรงเรียน สถานพยาบาล ป้ายรถประจำทาง ยานพาหนะประจำทาง เป็นต้น
  - จุดติดตาม/สังเกตกรณีการเฝ้าระวังเพื่อควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ เช่น ร้านขายของชำ หรือร้านสะดวกซื้อที่มีการขายบุหรี่งานเทศกาล/ บุญประเพณี/ งานอีเวนต์ต่าง ๆ สถานบันเทิง ผับ/ บาร์ เป็นต้น
3. เมื่อสังเกตพบการละเมิดหรือประเด็นใด ๆ ที่น่าสงสัย น่าสนใจ แปลกใหม่ สามารถดำเนินการ ดังนี้
  - จดจำ และเก็บรวบรวมหลักฐาน (ถ้าเป็นไปได้)
  - เขียนบันทึกช่วยจำ
  - บอกเล่าเรื่องราว หรือส่งต่อเบาะแสที่พบให้หน่วยงานที่รับผิดชอบในพื้นที่ หรือส่วนกลางรับทราบและดำเนินการต่อไป

สิ่ง ที่ควรจดจำ บันทึก	ประเด็นละเมิด น่าสงสัย น่าสนใจ แปลกใหม่
	สถานที่เกิดเหตุ
	สถานที่ใกล้เคียงที่สังเกตได้ง่าย
	วัน เวลาที่พบเหตุการณ์
หลักฐานที่ควรเก็บ	ผลิตภัณฑ์ยาสูบที่ละเมิดกฎหมาย น่าสงสัย น่าสนใจ แปลกใหม่
	ภาพถ่าย ภาพนิ่ง หรือภาพเคลื่อนไหว (แล้วแต่กรณี และความเป็นไปได้)

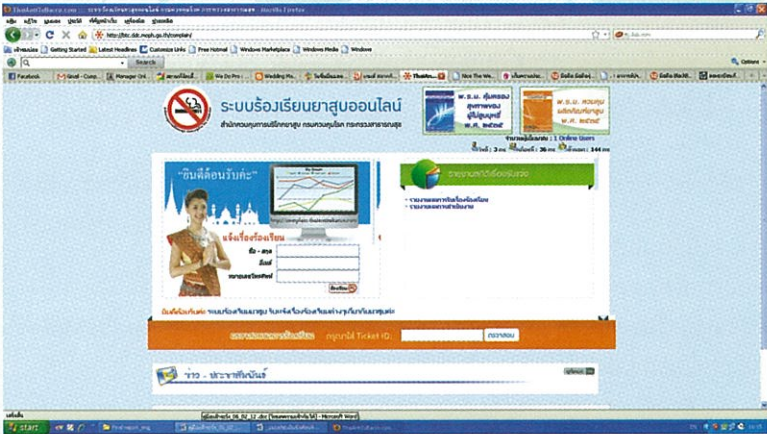
กรณีเครือข่ายภาคประชาสังคม : สังเกตอย่างเป็นระบบ

1. ประชุมหารือร่วมกัน อย่างน้อยใน 5 ประเด็น ได้แก่
  - พื้นที่/ ขอบเขตที่ต้องดำเนินการเฝ้าระวังฯ
  - ประเด็นที่ต้องการเฝ้าระวังฯ
  - วางแผน หรือกำหนดแนวทางว่าจะดำเนินการติดตาม สังเกตให้สม่ำเสมอ และต่อเนื่องได้อย่างไร
  - ใครต้องมีบทบาทหน้าที่ติดตาม สังเกต และจำเป็นต้องพัฒนาศักยภาพหรือไม่ อย่างไร
  - จะสื่อสาร หรือส่งผลการเฝ้าระวังฯ ผ่านช่องทางใด และให้ใคร
2. พัฒนาหรือปรับแบบฟอร์มการเฝ้าระวังให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่
3. ลงพื้นที่ดำเนินการเฝ้าระวังฯ ทั้งนี้ มีความเป็นไปได้อย่างน้อย 2 รูปแบบ ดังนี้
  - ใช้วิธีการสังเกตในชีวิตประจำวัน ดังเช่นกรณีประชาชน/ ผู้สนใจทั่วไป
  - ลงพื้นที่เป็นทีม ทั้งนี้ ทีมอาจมีหรือไม่มีพนักงานเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานรัฐก็ได้ โดยเฉพาะกรณีลงพื้นที่ที่มุ่งเน้นการรณรงค์/ ประชาสัมพันธ์
4. ร้องเรียน/ ส่งต่อข้อมูลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ
5. ประชุมสรุป เพื่อประมวลผลการเฝ้าระวังฯ และการโต้ตอบที่เหมาะสม/ สอดคล้องกับศักยภาพของเครือข่ายฯ
6. ติดตามความเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ว่า ยังคงพบการละเมิดอีกหรือไม่ อย่างไร

จะนำผลการเฝ้าระวัง ไปใช้ประโยชน์ได้อย่างไร?

หลังจากท่านได้ดำเนินการเฝ้าระวังเพื่อควบคุมยาสูบ และพบการละเมิดกฎหมาย หรือมีประเด็นน่าสงสัย น่าสนใจ หรือแปลกใหม่ สามารถแจ้งร้องเรียนและสอบถามข้อมูลผ่านช่องทางดังนี้

1. สายด่วนกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข โทร. 1422
2. สำนักควบคุมการบริโภคยาสูบ โทร. 02 580 9264
3. ศูนย์รับเรื่องร้องเรียนบุหรี่และสุรา โทร. 02 590 3342 กด 2
4. ร้องเรียนผ่านทางเว็บไซต์ และอีเมล
  - <http://btc.ddc.moph.go.th/complain/>
  - <http://www.thaiantitobacco.com/complain/>
  - antitobacco.th@gmail.com

5. ร้องเรียนทางไปรษณีย์ โดยส่งจดหมายหรือไปรษณียบัตร มาที่
สำนักควบคุมการบริโภคยาสูบ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
ถ.ติวานนท์ ต.ตลาดขวัญ อ.เมือง จ.นนทบุรี 11000

รู้ได้อย่างไรว่าประสบความสำเร็จ ในการเฟ้อระจิงเพื่อควบคุมยาสูบ?

1. มีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจนในระดับพื้นที่เพื่อติดตาม สังเกตการกระทำใด ๆ ที่เป็นการละเมิดกฎหมายควบคุมยาสูบ รวมถึงสิ่งที่น่าสงสัย น่าสนใจ หรือสิ่งแปลกใหม่ อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ
2. ผู้รับผิดชอบระดับพื้นที่ มีแผน หรือรับทราบแผนการติดตาม สังเกตการกระทำใด ๆ ที่เป็นการละเมิดกฎหมายควบคุมยาสูบน่าสงสัย น่าสนใจ หรือแปลกใหม่
3. ติดตาม สังเกตอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ หรืออย่างน้อยตามแผนที่กำหนด
4. ส่งต่อข้อมูลผลการละเมิด หรือประเด็นน่าสงสัย น่าสนใจ หรือสิ่งแปลกใหม่ ในทันทีที่พบ หรืออย่างสม่ำเสมอ
5. เก็บรวบรวมข้อมูลผลการละเมิด หรือประเด็นน่าสงสัย น่าสนใจ หรือสิ่งแปลกใหม่ อย่างเป็นระบบ ที่สามารถสืบค้นข้อมูลย้อนหลังได้
6. ติดตามสังเกตความเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอเพื่อประเมินผลสำเร็จภายหลังการร้องเรียน

ความเปลี่ยนแปลงที่
สามารถสังเกตเห็นได้
หากผลการร้องเรียนได้
ถูกส่งต่อและดำเนินการ
แล้วเสร็จ

- สถานที่ทำงาน สถานที่สาธารณะ ได้รับการจัดเป็นเขตปลอดบุหรี่ถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนดเพิ่มขึ้น
- การละเมิดการสูบบุหรี่ในเขตปลอดบุหรี่ลดลง หรือไม่พบการสูบบุหรี่ในที่ดังกล่าว
- ไม่พบผลิตภัณฑ์ยาสูบที่ละเมิดกฎหมาย หรือสิ่งน่าสงสัย

เรามีตัวช่วยอะไร ขณะดำเนินการพิจารณาเพื่อการควบคุมยาสูบ?

1. สำนักควบคุมการบริโภคยาสูบ (สคส.) กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข สามารถช่วยท่านได้ในประเด็นดังนี้
  - ให้คำปรึกษาในข้อกฎหมายควบคุมยาสูบ
  - รับเรื่องร้องเรียนจากผู้พบเห็นการละเมิด หรือประเด็นน่าสงสัย น่าสนใจ แปลกใหม่
  - จัดฝึกอบรมพัฒนาศักยภาพพนักงานเจ้าหน้าที่และเครือข่ายภาคประชาชน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายและการดำเนินการเฝ้าระวังเพื่อควบคุมยาสูบ เป็นประจำทุกปี ไม่น้อยกว่าปีละ 2 รุ่น
  - สนับสนุนวิทยากรเพื่อให้ความรู้กฎหมายควบคุมยาสูบตลอดจนแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายและการดำเนินการเฝ้าระวังเพื่อการควบคุมยาสูบ
  - สนับสนุนสื่อเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย เช่น สติกเกอร์เขตปลอดบุหรี่แผ่นพับให้ความรู้เกี่ยวกับสถานที่ปลอดบุหรี่ตามกฎหมาย และกฎหมายควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ เป็นต้น

2. สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 1 - 12 (สคร.) เป็นหน่วยงานระดับภูมิภาคในสังกัดกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุขที่สามารถแจ้งเรื่องร้องเรียนใด ๆ ที่พบได้โดยตรง โดยหมายเลขโทรศัพท์ของ สคร. 1 - 12 มีดังนี้

สคร.	โทรศัพท์
สคร. 1 กรุงเทพฯ	02-9729606
สคร. 2 จังหวัดสระบุรี	036-268600
สคร. 3 จังหวัดชลบุรี	038-791343, 038-227057-8
สคร. 4 จังหวัดราชบุรี	032-310761-3
สคร. 5 จังหวัดนครราชสีมา	044-2129000-117, 044-212903
สคร. 6 จังหวัดขอนแก่น	043-222818-9 ต่อ 102
สคร. 7 จังหวัดอุบลราชธานี	045-255934, 045-250556
สคร. 8 จังหวัดนครสวรรค์	0-5622-1822, 056-221822 ต่อ 116
สคร. 9 จังหวัดพิษณุโลก	055-2146157
สคร. 10 จังหวัดเชียงใหม่	053-140772, 053-140774-6
สคร. 11 จังหวัดนครศรีฯ	075-341147
สคร. 12 จังหวัดสงขลา	074-336079-81

3. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด 76 จังหวัด มีหน่วยงานย่อยและบุคลากรที่รับผิดชอบงานควบคุมยาสูบ และประสานการทำงานโดยตรงกับสำนักงานป้องกันและควบคุมโรค (สคร.)
4. มูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ (มสบ.) เป็นองค์กรเอกชนไม่หวังผลกำไรสามารถสนับสนุนงานเฝ้าระวังเพื่อควบคุมยาสูบได้หลายหลายรูปแบบ
- o สนับสนุนสื่อรณรงค์รูปแบบต่าง ๆ
  - o การจัดกิจกรรมรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ และสร้างกระแสอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่องเพื่อสนับสนุนการบังคับใช้กฎหมายควบคุมยาสูบ โดยเฉพาะการคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่
  - o พัฒนาโครงการเฝ้าระวังอุตสาหกรรมยาสูบ ที่สามารถเข้าถึงเพื่อร้องเรียนผลการเฝ้าระวังได้ที่ <http://www.tobaccowatch.in.th/>

5. สำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า (สคล.) เครือข่ายนี้มีการจัดโครงสร้างเพื่อรับผิดชอบประสานการดำเนินงานระดับภาค คือ ศูนย์ประสานงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า 8 ภาค และปี 2555 ได้จัดให้มีการดำเนินงานโครงการบูรณาการเหล้า - บุหรี่ - อุบัติเหตุ จำนวน 27 จังหวัด

ศูนย์ประสานงานภาค	จังหวัดบูรณาการ	ผู้ประสานงาน	โทรศัพท์/อีเมล
ภาคเหนือตอนบน	เชียงใหม่ ลำพูน น่าน	นายธงชัย ยงยีน	โทร. 086-918-1326 thongchai_mbu@hotmail.com
ภาคเหนือตอนล่าง	ตาก พิษณุโลก สุโขทัย	นายสอน ขำปลอด	โทร. 085-876-7890 khamploidsorn@gmail.com
ภาคอีสานตอนบน	เลย มหาสารคาม ขอนแก่น	นายนิรุจน์ อูธธา	โทร. 081-974-1199 mohonamaicouncil@hotmail.com
ภาคอีสานตอนล่าง	อุบลราชธานี สุรินทร์ ร้อยเอ็ด ศรีสะเกษ	นายบำรุง เป็นสุข	โทร. 089-945-1728 bum2505@yahoo.co.th
ภาคตะวันออก	จันทบุรี ตราด นครนายก	นางเพ็ญภา หัสรงค์	โทร. 087-128-2614 Pennapa_work@windowslive.com
ภาคตะวันตก	ราชบุรี สมุทรสงคราม	นายสุวิธ วัฒนารมย์	โทร. 089-743-4094 suvit24@gmail.com
ภาคกลาง	อ่างทอง สิงห์บุรี	นายทะนงชัย บูรณพิสุทธิ์	โทร. 083-600-3136 tnong_ldi@yahoo.com
ภาคใต้	ชุมพร นครศรีธรรมราช ตรัง สุราษฎร์ธานี ปัตตานี ยะลา นราธิวาส	นางมาลัย มินศรี	โทร. 085-169-4110 m.malai1969@gmail.com

สรุป

การมีส่วนร่วมเฝ้าระวังเพื่อการควบคุมยาสูบของภาคประชาสังคมมีส่วนสำคัญยิ่งต่อประสิทธิภาพในการควบคุมยาสูบของสังคมไทย ซึ่งกระทำได้โดยการเฝ้าสังเกตและติดตามสถานการณ์/ปรากฏการณ์การบริโภคยาสูบ รวมถึงบริบทแวดล้อมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคยาสูบอย่างเป็นระบบ สม่่าเสมอและต่อเนื่อง โดยครอบคลุมประเด็น “ใคร อะไร ที่ไหน อย่างไร” ทั้งในมิติผู้สูบบุหรี่ ผู้ขาย (อุตสาหกรรมยาสูบ ซึ่งเป็นผู้ผลิตและผู้จำหน่ายค้าส่งและค้าปลีก) และผู้เกี่ยวข้อง ผู้ละเมิด (ทั้งโดยเจตนาและไม่เจตนา) และผู้บังคับใช้กฎหมาย

ดังนั้น คู่มือการเฝ้าระวังฯ นี้เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อภาคประชาสังคมที่จะใช้เป็นแนวทางทำงานด้านการควบคุมยาสูบอย่างรู้เท่าทันสถานการณ์ ใหม่ ๆ ที่หลากหลาย รูปแบบ เป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ ตั้งแต่การวางแผนและขั้นตอนการเฝ้าระวัง รูปแบบการละเมิดหรือสิ่งที่น่าสงสัย วิธีการและการดำเนินการหรือการส่งต่อเรื่องร้องเรียนไปยังหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ผ่านหลายช่องทาง อาทิ จดหมาย โทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต กระบวนการเฝ้าระวังครอบคลุมกระบวนการ Plan-Do-Check-Act (PDCA) ตั้งแต่ขั้นประชุมหารือร่วมกัน การพัฒนาหรือปรับแบบฟอร์มเฝ้าระวัง การลงพื้นที่ดำเนินการ ร้องเรียน/ ส่งต่อข้อมูล ประชุมสรุปผล และติดตามการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง

הכנסות

ภาคผนวก ก. ประเภทของผลิตภัณฑ์ยาสูบ

เพื่อการมีส่วนร่วมเฝ้าระวังเพื่อควบคุมยาสูบที่มีประสิทธิภาพ โดยประชาชน/ ผู้สนใจทั่วไป ตลอดจนเครือข่ายภาคประชาสังคม ดังนั้น บุคคล/ กลุ่มบุคคลเหล่านี้ จึงควรมีองค์ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับประเภทของผลิตภัณฑ์ยาสูบ โดยทั่วไปผลิตภัณฑ์ยาสูบแบ่งตามลักษณะการใช้ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ผลิตภัณฑ์ยาสูบแบบมีควัน หรือใช้โดยวิธีการสูบ และผลิตภัณฑ์ยาสูบแบบไม่มีควัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ผลิตภัณฑ์ยาสูบแบบมีควัน หรือใช้โดยวิธีการสูบ ประกอบด้วย

1.1) บุหรี่ซองที่ผลิตจากโรงงานยาสูบ กระทรวงการคลัง จำนวนรวมทั้งสิ้น 20 ตรา ได้แก่

บุหรี่มีกันกรอง		บุหรี่ไม่มีกันกรอง
1. กรองทิพย์ 90	10. ร.ย.ส. 90	1. เกล็ดทอง 33
2. กรองทิพย์ รสอเมริกัน	11. รอยัล 90 เดอลุกซ์	2. พระจันทร์ 33
3. กรองทิพย์ 90 EXPORT	12. WONDER รสอเมริกัน	3. กรุงทอง 3
4. กรองทิพย์ 90 ซองแข็ง EXPORT	13. WONDER รสเมนทอล	
5. สายฝน 90	14. SHOOT รสอเมริกัน	
6. สายฝน 90 EXPORT	15. SHOOT รสเมนทอล	
7. สายฝน 90 ซองแข็ง EXPORT	16. SMS รสอเมริกัน	
8. กรุงทอง 90	17. SMS รสเมนทอล	
9. สามิต 90		

ที่มา : <http://www.thaitobacco.or.th/> ณ วันที่ 27 กรกฎาคม 2554

1.2) บุหรี่ซองที่ผลิตจากโรงงานต่างประเทศ และนำเข้ามายำหน่ายในประเทศไทย อาทิ มาร์ลโบโล มอร์ วินสตัน ดันฮิลล์ แอลแอนด์เอ็ม เบรค ชูท เป็นต้น

1.3) บุหรี่มวนเอง เป็นบุหรี่ที่มีได้ผลิตโดยเครื่องจักรภายในโรงงาน โดยบุหรืชนิดนี้ ผู้สูบสามารถมวนได้ด้วยตนเองหรือมวนด้วยเครื่องมวนบุหรื โดยมียาเส้นหรือยาเส้นปรุงเป็นส่วนประกอบภายใน และห่อหุ้มหรือมวนด้วยวัสดุที่หาง่าย อาทิ กระดาษ ใบตอง ใบจาก ใบมะกา ใบบัว เป็นต้น

1.4) บุหรืซิการ์ ในพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 หมายถึง ใบยาแห้งหรือยาอัด ซึ่งมวนด้วยใบยาแห้งหรือยาอัด บุหรืซิการ์ที่มีจำหน่ายในประเทศส่วนใหญ่ผลิตจากประเทศอเมริกาและประเทศแถบยุโรป

1.5) ไปป์ เป็นกล่องสูบบุหรืที่มีเข้าสำหรับใส่ยาเส้น ไปป์ส่วนมากทำมาจากเหง้าของต้นไม้ที่แข็งและทนความร้อนได้ อาจทำจากขงข้าวโพดหรือพลาสติกที่ทนความร้อนได้ดี

1.6) ยาสูบที่สูบผ่านน้ำหรือที่เรียกว่าบารากู๋/ ชุกก้า/ ชิชาการสูบควันยาสูบผ่านน้ำนี้ ต้องมีอุปกรณ์การสูบควัน หรือที่เรียกว่า เตาบารากู๋ และตัวยาคึ่งมีส่วนผสมของใบยาสูบกับสารที่มีความหวาน เช่น กากน้ำตาล หรือน้ำผึ้ง เป็นต้นและบางครั้งมีการเติมแต่งกลิ่นหอมของผลไม้ เช่น สตรอเบอร์รี่ แอปเปิ้ล และสมุนไพบบางชนิด เป็นต้น

ตัวอย่างผลิตภัณฑ์ยาสูบแบบมีควัน หรือใช้โดยวิธีการสูบ

1) บุหรี่ที่ผลิตจากโรงงาน	
2) บุหรี่มวนเอง	
3) ไปป์	

ตัวอย่างผลิตภัณฑ์ยาสูบแบบมีควัน หรือใช้โดยวิธีการสูบ^๑ (ต่อ)

4) ซิการ์ หรือใบยาสูบมวน

5) ผลิตภัณฑ์ยาสูบที่สูบผ่านน้ำ เช่น บาราฏู เป็นต้น

2. การใช้ผลิตภัณฑ์ยาสูบแบบไม่มีควัน ผลิตภัณฑ์ยาสูบกลุ่มนี้ ส่วนใหญ่เป็นการนำยาเส้นหรือยาเส้นปรุงมาใช้ในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ การอมหรือจุกยาคุณทางปาก การสูดยานัตถุ์ที่มีส่วนผสมยาสูบทางจมูก และการเคี้ยวยาเส้น เป็นต้น

ตัวอย่างผลิตภัณฑ์ยาสูบแบบไม่มีควัน

1) ยาเส้นใช้เคี้ยว/ อม/ จุกทางปาก/ สีฟัน

2) ยานัตถุ์ที่มีส่วนผสมยาสูบ

^๑ผลิตภัณฑ์ยาสูบแบบมีควันลำดับที่ 1 - 4 ครอบคลุมตามนิยามของ พรบ.ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535

ตัวอย่างผลิตภัณฑ์ยาสูบแบบไม่มีควัน (ต่อ)

3) หมากพลูที่มียาเส้นเป็นส่วนประกอบ

4) บุหรี่อิเล็กทรอนิกส์ (บุหรี่ไฟฟ้า หรือบุหรี่ไอน้ำ)⁹

5) อื่น ๆ เช่น ยาสูบชนิดเคี้ยว จากต่างประเทศ “snus” เป็นต้น

⁹บุหรี่อิเล็กทรอนิกส์ จากการทบทวนเอกสารพบว่า บางยี่ห้อจะไม่มีควัน แต่บางยี่ห้อจะมีควัน

ภาคผนวก ข. ตราของบริษัทบุหรี่และยี่ห้อบุหรี่

องค์ความรู้ที่จำเป็นอีกประเด็นที่ประชาชน/ ผู้สนใจทั่วไป ตลอดจนเครือข่ายภาคประชาสังคม ควรรับรู้ รับทราบ นั่นคือ ตราของบริษัทบุหรี่ และยี่ห้อบุหรี่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเฝ้าระวังกลยุทธ์อุตสาหกรรมยาสูบ โดยตราของบริษัทบุหรี่และยี่ห้อบุหรี่ที่น่าสนใจ และพบเห็นว่ามีการทำตลาดอยู่เสมอ มีดังนี้

บริษัทบุหรี่	ตราของบริษัทบุหรี่	ยี่ห้อบุหรี่
บริษัท ฟิลิป มอริส		แอลเอ็ม มารีโบโร่
บริษัท บริทิช อเมริกัน โทแบคโค (BAT)		ดันฮิลล์ คาเมลล์
บริษัท เจแปน โทแบคโค อินเตอร์เนชั่นแนล (JTI)		มายเซเว่น
โรงงานยาสูบ (รยส.)	 	สายฝน กรองทิพย์ กรุงทอง 90 Wonder

ภาคผนวก ค. แบบเก็บข้อมูลการพิจารณา
เพื่อการคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่

ค.1 แบบเก็บข้อมูลการเฝ้าระวังเพื่อคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ (แบบบันทึก 1)

แบบเก็บข้อมูลการเฝ้าระวังเพื่อคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ (แบบบันทึก 1)

วันที่เก็บข้อมูล/ลงพื้นที่: ..... ผู้เก็บข้อมูล.....
 ช่วงเวลาสำรวจ/ เฝ้าระวัง (เริ่มต้น - สิ้นสุด): .....
 บริเวณสำรวจ/ พื้นที่เฝ้าระวัง: .....

ลำดับ ที่	ชื่อสถานที่	รายละเอียดที่ตั้ง (ระบุพื้นที่ ถนน ตรอก ซอย)	ประเด็นเฝ้าระวังเพื่อคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ (บันทึกเครื่องหมาย ✓ เมื่อพบ และเครื่องหมาย X เมื่อไม่พบประเด็นเฝ้าระวัง)					บันทึกการสังเกตเลข ของ การดำเนินการ (บันทึกได้ มากกว่า 1 หมายเลข)	บันทึกรายละเอียดเพิ่มเติมใดๆ
			ถือครอง หมาย บริเวณ ทางเท้า	ถือ เครื่องหมาย กั้นใน สถานที่	ถือ เครื่องหมาย เป็นสีทอง	ฉลาก/สี ฉลาก ตาม ฉลากใบ การสูบบุหรี่	พบการ สูบบุหรี่		
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									
11									
12									
13									
14									
15									
16									
17									
18									
19									
20									
21									
22									
23									

2

3

4

5

คำแนะนำการใช้แบบเก็บข้อมูลการเฝ้าระวัง เพื่อคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ (แบบบันทึก 1)

แบบบันทึก 1 นี้ ใช้สำหรับบันทึกกิจกรรมรายวัน หรือรายบุคคลต่อการทำงาน เฝ้าระวังฯ 1 วัน หรือต่อ 1 พื้นที่ ซึ่งแบบบันทึกนี้แบ่งเป็น 5 ส่วน โดยมีรายละเอียดของแนวทางการบันทึกข้อมูลให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การบันทึกข้อมูลของผู้ดำเนินการเฝ้าระวัง

โดยข้อมูลที่ควรบันทึกในส่วนที่ 1 นี้ ประกอบด้วย

- 1.1) วันที่เก็บข้อมูล/ ลงพื้นที่ คือ การบันทึกวัน - เดือน - ปี พร้อมบันทึกชื่อ - สกุล หรือชื่อเล่น ที่ผู้ได้รับมอบหมายให้ลงพื้นที่เพื่อดำเนินการเฝ้าระวัง
- 1.2) ช่วงเวลาสำรวจ/ เฝ้าระวัง (เริ่มต้น - สิ้นสุด) คือ การบันทึกเวลาในรูปแบบ 24 ชั่วโมง (0.00 - 24.00 น.) ณ ช่วงเวลาที่ลงพื้นที่เพื่อดำเนินการเฝ้าระวัง
- 1.3) บริเวณสำรวจ/ พื้นที่เฝ้าระวัง คือ การบันทึกบริเวณสำรวจที่ได้รับมอบหมายในการดำเนินการเฝ้าระวัง เช่น ถ.ข้าวสาร เป็นต้น

ตัวอย่างการบันทึก - ส่วนที่ 1

วันที่เก็บข้อมูล/ลงพื้นที่: 1 ม.ค. 2555...ผู้เก็บข้อมูล..นายมี จิตอาสา.....

ช่วงเวลาสำรวจ/ เฝ้าระวัง (เริ่มต้น - สิ้นสุด): .....17.00 - 20.00 น. ....

บริเวณสำรวจ/ พื้นที่เฝ้าระวัง:..... ถ.พหลโยธินจากอนุสาวรีย์ชัยฯ ถึงสี่แยกสะพานควาย..

ส่วนที่ 2 การบันทึกข้อมูลสถานที่เฝ้าระวังเพื่อคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ โดยข้อมูลที่ควรบันทึกในส่วนที่ 2 นี้ประกอบด้วย

2.1) ลำดับที่

คือการบันทึกลำดับที่ของสถานที่ที่ผู้ได้รับมอบหมายลงพื้นที่ เพื่อดำเนินการเฝ้าระวัง โดยจัดเรียงตั้งแต่หมายเลข 1 เป็นต้นไป

2.2) ชื่อสถานที่ และรายละเอียดที่ตั้ง

คือการบันทึกชื่อสถานที่ซึ่งเป็นพื้นที่ดำเนินการเฝ้าระวังฯ เช่น ร้านก๋วยเตี๋ยว ที่ตั้งเลขที่ 4/7 ถนนพหลโยธิน เขตราชเทวี กทม. เป็นต้น ข้อมูลดังกล่าวนี้ ควรบันทึกให้ชัดเจนเพื่อประโยชน์ ในการติดตามผลการเฝ้าระวังฯ โดยเฉพาะกรณีที่เกิดพบว่ามีกรณีละเมิด กฎหมาย

ตัวอย่างการบันทึก - ส่วนที่ 2

ลำดับ	ชื่อสถานที่	ที่ตั้ง (ระบุพื้นที่ ถนน ตรอก ซอย)
1	ป้ายรถประจำทาง	อนุสาวรีย์ชัย ผังพหลโยธินขาออก (ท่ารถเมล์ สาย 522)
2	โรงพยาบาลพญาไท 3	ถ.พหลโยธินฝั่งขาออก ตรงข้ามสนามเป้า
3	ร้านก๋วยเตี๋ยวปลาเหี้ยอ่า	4/7 ถ.พหลโยธิน ฝั่งขาออก ข้าง รพ.พญาไท 3

ส่วนที่ 3 การบันทึกผลการเฝ้าระวังเพื่อคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่

ข้อมูลที่ควรบันทึกในส่วนที่ 3 นี้

คือผลการเฝ้าระวังตามเกณฑ์สำคัญของการดำเนินการให้สถานที่สาธารณะเป็นเขตปลอดบุหรี่ตามที่กฎหมายกำหนด โดยบันทึกเครื่องหมาย ✓ เมื่อพบ หรือ × เมื่อไม่พบผลการเฝ้าระวังตามเกณฑ์ 5 ข้อต่อไปนี้

	<p><u>ติดเครื่องหมายห้ามสูบบุหรี่บริเวณทางเข้า</u></p>	<p>หมายถึง การตรวจสอบว่า มีการติดเครื่องหมายบริเวณทางเข้าสถานที่นั้น ๆ หรือไม่? หากสถานที่นั้น ๆ มีทางเข้ามากกว่า 1 ช่องทาง ให้ตรวจสอบว่า ทางเข้าอย่างน้อย 1 ช่องทางหลักได้รับการติดเครื่องหมายหรือไม่ ถ้าติดแล้วให้บันทึก ✓ ถ้าไม่ติดทางเข้าทางหลัก แต่ติดที่ทางเข้ารองให้บันทึก เครื่องหมาย ×</p>
	<p><u>ติดเครื่องหมายภายในสถานที่</u></p>	<p>หมายถึง การตรวจสอบว่า มีการติดเครื่องหมายภายในอาคาร/ ห้องต่าง ๆ หรือไม่? ถ้ามี/ ตรวจพบ ให้บันทึกเครื่องหมาย ✓ ถ้าไม่มี/ ตรวจไม่พบ ให้บันทึกเครื่องหมาย ×</p>
	<p><u>ติดเครื่องหมายเห็นชัดเจน</u></p>	<p>หมายถึง การตรวจสอบว่า เครื่องหมายที่ติดนั้น อยู่ในระดับสายตา หรือไม่มีสิ่งกีดขวางใด มาปิดบังเครื่องหมายหรือไม่? ถ้าตรวจพบว่า มีการติดเครื่องหมายมากกว่า 1 แห่ง และมีเพียง 1 แห่งเท่านั้น ที่ตรวจพบว่าติดแล้วมองเห็นไม่ชัด มีสิ่งใด ๆ มาปิดบังให้บันทึก เครื่องหมาย ✓ แต่ถ้าติดแล้ว มองเห็นชัดเจน ไม่มีสิ่งใด ๆ มาปิดบังให้บันทึกเครื่องหมาย ×</p>
	<p><u>อุปกรณ์/ สิ่งอำนวยความสะดวกในการสูบบุหรี่</u></p>	<p>หมายถึง การตรวจสอบว่า สถานที่นั้น ๆ มีอุปกรณ์/ สิ่งอำนวยความสะดวกในการสูบบุหรี่ เช่น ที่เขี่ยบุหรี่ ไฟแช็ค หรือไม่? ถ้าตรวจพบ ให้บันทึกเครื่องหมาย ✓ และบันทึก เครื่องหมาย × เมื่อไม่พบ</p>
	<p><u>พบการสูบบุหรี่</u></p>	<p>หมายถึง การตรวจสอบว่า ณ ช่วงเวลาที่ลงพื้นที่ ได้พบผู้สูบบุหรี่ในสถานที่นั้น ๆ หรือไม่? ถ้าตรวจพบ ให้บันทึกเครื่องหมาย ✓ และบันทึก เครื่องหมาย × เมื่อไม่พบ</p>

ลำดับที่	ชื่อสถานที่	ที่ตั้ง	ประเด็นเฝ้าระวังเพื่อคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ โดยบันทึกเครื่องหมาย ✓ เมื่อพบ และเครื่องหมาย × ใน เมื่อไม่พบประเด็นเฝ้าระวัง				
			ติด เครื่องหมาย บริเวณ ทางเข้า	ติด เครื่องหมาย ภายใน สถานที่	ติด เครื่องหมาย เห็นชัดเจน	อุปกรณ์/ สิ่งอำนวยความสะดวก ในการสูบ เช่น ที่เขียนบุหรี่ เป็นต้น	พบ การสูบบุหรี่
1	...	...	✓	✓	✓	×	×
2	...	...	✓	✓	×	×	✓
3	...	...	✓	×	✓	✓	×

ส่วนที่ 4 การบันทึกผลการดำเนินการใด ๆ ในสถานที่/ ณ จุดเกิดเหตุ

ข้อมูลที่ควรบันทึกในส่วนที่ 4 นี้ เป็นผลสืบเนื่องจากการบันทึกเครื่องหมาย ✓ อย่างน้อย 1 ข้อในส่วนที่ 3 ทั้งนี้ ทางเลือกของการบันทึกผลการดำเนินการมีให้เลือกทั้งสิ้น 4 ข้อโดยหมายเลขที่เป็นไปได้ในการบันทึกมีตั้งแต่ 1 - 4 และสามารถบันทึกได้มากกว่า 1 หมายเลข ซึ่งแต่ละหมายเลขมีความหมายดังนี้ได้แก่

หมายเลข 1 หมายถึงการประชาสัมพันธ์ข้อกฎหมาย ซึ่งเป็นไปได้ทั้งการชี้แจง/แนะนำโดยวาจา หรือการแจกเอกสาร/ แผ่นพับ/ สติกเกอร์

หมายเลข 2 หมายถึงการติดเครื่องหมายห้ามสูบบุหรี่ ทั้งนี้ การติดเครื่องหมายควรได้รับความยินยอมจากเจ้าของสถานที่ และควรให้เจ้าของสถานที่ติดด้วยตนเองในทันทีที่ได้รับมอบ

หมายเลข 3 หมายถึงการไม่ได้ดำเนินการใด ๆ เมื่อพบเห็นการละเมิดในส่วนที่ 3 ด้วยเหตุผลใด ๆ ก็ตาม แต่นำผลการละเมิดที่พบในส่วนที่ 3 นั้น กลับมาหารือที่มืองาน ผู้เกี่ยวข้องเพื่อขอรับคำแนะนำที่เหมาะสมต่อไป

หมายเลข 4 หมายถึงการระบุงการดำเนินการอื่น ๆ ซึ่งนอกเหนือจากที่ระบุไว้ในหมายเลขที่ 1 - 3

ลำดับที่	ชื่อสถานที่	ที่ตั้ง	ประเด็นเฝ้าระวังเพื่อคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ โดยบันทึกเครื่องหมาย ✓ เมื่อพบ และเครื่องหมาย × ใน เมื่อไม่พบประเด็นเฝ้าระวังฯ					บันทึก หมายเลข การดำเนินการ (บันทึกได้ มากกว่า 1 หมายเลข)
			ติด เครื่องหมาย บริเวณ ทางเข้า	ติด เครื่องหมาย ภายใน สถานที่	ติด เครื่องหมาย เห็นชัดเจน	อุปกรณ์/ สิ่งอำนวยความสะดวก ในการสูบ เช่น ที่เขี่ยบุหรี่ เป็นต้น	พบ การสูบ บุหรี่	
1	...	...	✓	✓	✓	×	×	1) ปชส. กฎหมาย
2	...	...	✓	✓	×	×	✓	2) ติด เครื่องหมาย
3	...	...	✓	×	✓	✓	×	3) รอหารือ 4) อื่น ๆ ระบุ...

ส่วนที่ 5 การบันทึกรายละเอียดเพิ่มเติมใด ๆ

ส่วนที่ 5 นี้ สามารถบันทึกหรือไม่บันทึกก็ได้ ทั้งนี้ หากต้องการบันทึกควรเป็นรายละเอียดเพิ่มเติมใด ๆ ที่ไม่ซ้ำซ้อนกับส่วนที่ 1 - 4 ที่ระบุไว้ในข้างต้น เช่น จำนวนผู้สูบบุหรี่ที่พบ (คน) ณ ช่วงเวลาที่ลงพื้นที่เฝ้าระวังฯ หรือจำนวนเครื่องหมายห้ามสูบบุหรี่ที่พบในสถานที่นั้น ๆ หรือจำนวนเครื่องหมายห้ามสูบบุหรี่ที่พบว่ามี การติดไม่ชัดเจน เป็นต้น

ลำดับที่	ชื่อสถานที่ ช่วง ทาง	ประเด็นเฝ้าระวังเพื่อคุ้มครองสุขภาพ ของผู้ไม่สูบบุหรี่ โดยบันทึกเครื่องหมาย ✓ เมื่อพบและเครื่องหมาย × ใน เมื่อไม่พบประเด็นเฝ้าระวังข				อุปกรณ์/ สิ่งอำนวยความสะดวก ในการ สูบบุหรี่	พบ การ สูบบุหรี่	บันทึก หมายเลข การ ดำเนินการ ข	บันทึก รายละเอียด เพิ่มเติม ใด ๆ
		ติด เครื่องหมาย บริเวณ ทางเข้า	ติด เครื่องหมาย ภายใน สถานที่	ติด เครื่องหมาย เห็น ชัดเจน	ไม่มี				
1	...	✓	✓	✓	×	×	1	ติดสติ๊กเกอร์ ทางเข้า & ภายในจุดละ 1 แผ่น เท่านั้น	
2	...	✓	✓	×	×	✓	1 & 3	เห็นคนสูบบุหรี่ 10 คน	
3	...	✓	×	✓	✓	×	1, 2, 3	เห็นคนสูบบุหรี่ 2 คน ในห้องน้ำ	

ค. 2 แบบสรุปข้อมูลการเฝ้าระวังเพื่อคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ (แบบบันทึก 2)

1

แบบสรุปข้อมูลการเฝ้าระวังเพื่อคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ (แบบบันทึก 2)

ข้อมูล ณ วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

พื้นที่เทศบาลเมือง/เทศบาลนคร.....จังหวัด.....

คำชี้แจง: บันทึกจำนวนสถานที่ที่เฝ้าระวัง จำนวนการพบและเลิกพบ และรายการดำเนินการในประเด็นต่าง ๆ

สถานที่	จำนวน ทั้งหมด ⁽¹⁾ (แห่ง)	จำนวน สถานที่ ตาม เป้าหมาย ⁽²⁾ (แห่ง)	จำนวน สถานที่ เกินได้ จริง ณ วันที่ ..... (แห่ง)	จำนวนการดำเนินการ/การเลิก (แห่ง)			จำนวนการดำเนินการ (แห่ง)			
				ติด เครื่องหมาย บริเวณ ทางเข้า บวข	ติด เครื่องหมาย ภายใน สถานที่	ติด (เมื่อพบ) เลิก (เมื่อเลิก) บวข	ติด ป้าย ห้าม สูบบุหรี่	ประชาสัมพันธ์ การสูบบุหรี่	ประชาสัมพันธ์ การสูบบุหรี่	ประชาสัมพันธ์ การสูบบุหรี่
กลุ่มสถานที่ที่ปลอดบุหรี่ 100%										
(1) สถานที่ราชการ/องค์กร										
(1.1) หน่วยงานรัฐ/เอกชน			ทุกแห่ง							
(1.2) ศูนย์บริการสาธารณสุข/สถานีอนามัย			ทุกแห่ง							
(1.3) คลินิก/ร้านขายยา ⁽³⁾			20							
(2) สถานศึกษา ระดับต่างๆ/ศูนย์ศึกษา ⁽⁴⁾			10							
(3) สถานที่ที่ใช้ประโยชน์ร่วมกัน ^(5, 6)			100							
(4) สถานีขนส่งผู้โดยสารสาธารณะทุกประเภท ⁽⁷⁾			10							
(5) ศาลากลาง ⁽⁸⁾			15							
กลุ่มสถานที่ที่ปลอดบุหรี่ 100% แต่อาจจัดเป็นโซนไม่มีเขตปลอดบุหรี่ได้										
(1) สถานศึกษา รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ⁽⁹⁾			20							
(2) สถานศึกษา ระดับอนุบาลถึง			ทุกแห่ง							
(3) สถานีบริการเชื้อเพลิง ⁽¹⁰⁾			10							
(5) ตลาดสด			ทุกแห่ง							
ขอความร่วมมือเฝ้าระวังในช่วงเทศกาล										
(10) สถานอื่น ⁽¹⁾			ทุกแห่ง							

2

3

4

5

คำแนะนำการใช้แบบสรุปข้อมูลการเฝ้าระวัง เพื่อคุ้มครองสุขภาพของผูไม่สูบบุหรี่ (แบบบันทึก 2)

แบบบันทึก 2 นี้ ใช้เพื่อการสรุป/ รวบรวมผลการดำเนินการเฝ้าระวัง โดยควรใช้ต่อเนื่องจากแบบบันทึก 1 ดังกรณีตัวอย่างต่อไปนี้

กรณีนาย ก. ได้รับมอบหมายให้เฝ้าระวังฯ ที่ ถ.ข้าวสาร นาน 5 วัน ดังนั้น นาย ก ควรใช้แบบบันทึก 1 อย่างน้อย 5 แผ่น จากนั้น เมื่อต้องการสรุป/ รวบรวมงาน ก็สามารถนำมาสรุปไว้ในแบบบันทึก 2 ได้จำนวน 1 แผ่น

กรณีนาย ก. ข. และ ช. ได้รับมอบหมายให้เฝ้าระวังฯ ที่ ถ. ข้าวสาร นาน 1 วัน ดังนั้น จะมีแบบบันทึก 1 จำนวน 3 แผ่น และสรุปรวมข้อมูลไว้ในแบบบันทึก 2 จำนวน 1 แผ่น

อย่างไรก็ดี รายละเอียดของแนวทางการบันทึกข้อมูลด้วยแบบบันทึก 2 ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันมีดังนี้

ส่วนที่ 1 การบันทึกข้อมูลทั่วไป

โดยข้อมูลที่ควรบันทึกในส่วนที่ 1 นี้ ประกอบด้วย

- 1.1) ข้อมูล ณ วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....คือ การบันทึกวัน-เดือน-ปี ณ วันที่สรุป/ รวบรวมข้อมูลที่ได้รับจากการรวบรวมแบบบันทึก 1
- 1.2) พื้นที่ดำเนินการเฝ้าระวัง.....จังหวัด.....คือ การบันทึกพื้นที่ดำเนินการเฝ้าระวัง เช่น โดยรอบอนุสาวรีย์ชัย กทม. กาดเซิงดอย จ.เชียงใหม่ หรือเขตเทศบาลเมือง จ.สิงห์บุรี เป็นต้น
- 1.3) คำชี้แจง: บันทึกจำนวนสถานที่เฝ้าระวัง จำนวนการละเมิดกฎหมาย และจำนวนการดำเนินการในประเด็นต่าง ๆ คือ การบันทึกตัวเลขจริง ที่มีค่าเป็นไปได้ตั้งแต่ 0, 1, 2, ... เป็นต้นไป

ตัวอย่างการบันทึก - ส่วนที่ 1

ข้อมูล ณ วันที่ 18 มีนาคม 2555

พื้นที่ดำเนินการเฝ้าระวัง.....เทศบาลเมือง.....จังหวัด..... สิงห์บุรี.....

คำชี้แจง: .....

ส่วนที่ 2 การบันทึกข้อมูลสถานที่เฝ้าระวังเพื่อคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ โดยข้อมูลในส่วนที่ 2 นี้ ประกอบด้วยกลุ่มรายชื่อสถานที่ทำงาน และสถานที่สาธารณะ จำแนกตามสถานที่สาธารณะที่เป็นเขตปลอดบุหรี่ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขฉบับที่ 19 ที่แบ่งเป็น 3 กลุ่มหลัก ดังนี้

1) กลุ่มสถานที่ปลอดบุหรี่ 100% แบ่งเป็น 5 กลุ่มสถานที่ ได้แก่ (1) สถานบริการสาธารณสุข (โรงพยาบาลรัฐ/ เอกชน ศูนย์บริการสาธารณสุข/ สถานีอนามัย และคลินิก/ ร้านขายยา) (2) สถานศึกษาระดับต่ำกว่าอุดมศึกษา (3) สถานที่ที่ใช้ประโยชน์ร่วมกัน (4) สถานที่ขนส่งผู้โดยสารสาธารณะทุกประเภท และ (5) ศาสนาสถาน

2) กลุ่มที่อาจจัด/ ไม่จัดให้มีเขตปลอดบุหรี่ได้ ณ บริเวณภายนอกอาคาร และสิ่งปลูกสร้าง แบ่งเป็น 4 สถานที่ ได้แก่ (1) สถานที่ราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐ (2) สถานศึกษาระดับอุดมศึกษา (3) สถานบริการเชื้อเพลิง และ (4) ท่าอากาศยานนานาชาติ

3) สถานที่จัดกิจกรรมพิเศษ เช่น ลานเบียร์ งานกาชาด หรืองานบุญ ประเพณี เป็นต้น โดยกลุ่มนี้ สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม/ สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่

ส่วนที่ 3 การบันทึกจำนวนสถานที่เฝ้าระวัง

ข้อมูลที่ต้องบันทึกในส่วนที่ 3 นี้ เป็นการบันทึกจำนวนสถานที่ที่เป็นตัวเลข ดังนี้

3.1) จำนวนทั้งหมด (แห่ง) คือ การบันทึกจำนวนสถานที่ดังที่ปรากฏในส่วนที่ 2 ว่า ณ บริเวณโดยรอบของพื้นที่ที่ได้รับการกำหนดให้ดำเนินการเฝ้าระวังฯ นั้น ๆ มีสถานที่ปลอดบุหรี่ใด ๆ จำนวนรวมทั้งหมดกี่แห่ง

3.2) จำนวนสถานที่เป้าหมาย (แห่ง) คือ การบันทึกจำนวนสถานที่ดังที่ปรากฏในส่วนที่ 2 ที่ได้รับการตกลง/ เห็นพ้องร่วมกันว่า การลงพื้นที่เฝ้าระวังฯ ในครั้งนี้ ควรมีสถานที่เป้าหมายกี่แห่ง ทั้งนี้ จำนวนตัวเลขที่ระบุไว้ในข้อนี้ ควรมีจำนวนน้อยกว่า หรือเท่ากับข้อที่ 3.1 เท่านั้น

3.3) จำนวนสถานที่ที่เก็บได้จริง ณ วันที่..... (แห่ง) เปรียบเสมือนการรายงานความก้าวหน้าในการเฝ้าระวังฯ เนื่องจากเป็นการบันทึกว่า ณ วัน - เดือน - ปี ที่ใช้แบบบันทึก 2 นี้ ได้ดำเนินการเฝ้าระวังฯ ไปแล้วก็แห่ง จากจำนวนเป้าหมายที่ระบุไว้ในข้อ 3.2

ข้อมูล ณ วันที่ 1 มกราคม 2555

พื้นที่ดำเนินการเฝ้าระวัง.....เทศบาลเมือง.....จังหวัด..... จังหวัดบุรีรัมย์.....

คำชี้แจง: .....

สถานที่	จำนวนทั้งหมด (แห่ง)	จำนวนสถานที่ ตามเป้าหมาย (แห่ง)	จำนวนสถานที่ ที่เก็บได้จริง ณ วันที่ 1 ม.ค. 55 (แห่ง)
กลุ่มสถานที่ปลอดบุหรี่ 100%			
(1) สถานบริการสาธารณสุข			
(1.1) รพ.รัฐ/เอกชน	20	10	8
.....	5	5 (ทุกแห่ง)	5
.....			
(2) สถานศึกษาต่ำกว่าอุดมฯ	10	5	4
.....			
.....			

ส่วนที่ 4 การบันทึกจำนวนผลการเฝ้าระวังเพื่อคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ ข้อมูลที่ควรบันทึกในส่วนที่ 4 นี้ คือ ผลการเฝ้าระวังตามเกณฑ์สำคัญของการดำเนินการให้สถานที่สาธารณะเป็นเขตปลอดบุหรี่ตามที่กฎหมายกำหนด 5 ข้อ ได้แก่ 1) ติดเครื่องหมายบริเวณทางเข้า 2) ติดเครื่องหมายภายในสถานที่ 3) ติดเครื่องหมายเห็นชัดเจน 4) อุปกรณ์/ สิ่งอำนวยความสะดวกในการสูบบุหรี่และ 5) พบการสูบบุหรี่

โดยบันทึกเป็นตัวเลขแสดงจำนวน ซึ่งมีค่าที่เป็นไปได้ตั้งแต่ 0 เป็นต้นไป และหน่วยของการบันทึก คือ “แห่ง” เช่น แบบบันทึก 1 ระบุว่าพบการสูบบุหรี่ในโรงพยาบาล จำนวน 5 แห่ง ๆ ละ 2 คน ดังนั้น ตัวเลขที่ควรระบุในช่องนี้ คือ 5 แห่ง มิใช่ 10 คน เป็นต้น

ทั้งนี้ มีข้อพึงตระหนัก คือ จำนวนตัวเลขที่ระบุไว้ในส่วนที่ 4 นี้ ต้องมีจำนวนน้อยกว่า/ เท่ากับจำนวนตัวเลขที่ระบุไว้ในคอลัมน์ “จำนวนสถานที่ที่เก็บได้จริง ณ วันที่ ..... (แห่ง)” ที่ระบุไว้ในส่วนที่ 3

ข้อมูล ณ วันที่ 1 มกราคม 2555

พื้นที่ดำเนินการเฝ้าระวัง...เทศบาลเมือง.....จังหวัด... สิงห์บุรี.....

คำชี้แจง: .....

สถานที่	จำนวนทั้งหมด (แห่ง)	จำนวนสถานที่ ตามเป้าหมาย (แห่ง)	จำนวน ณ วันที่ 1 ม.ค. 55 (แห่ง)	จำนวนผลการเฝ้าระวัง (แห่ง)		
				ติดเครื่องหมาย ทางเข้า	.. ..	พบ การสูบบุหรี่
กลุ่มสถานที่ปลอดบุหรี่ 100%						
(1) สถานบริการสาธารณสุข						
(1.1) รพ.รัฐ/ เอกชน	20	10	8	8	.....	2
.....	5	5 (ทุกแห่ง)	5	3	.....	0
(2) สถาน ศึกษา ต่ำกว่าอุดมฯ	10	5	4	2	.....	2

ส่วนที่ 5 การบันทึกจำนวนผลการดำเนินการใด ๆ ในสถานที่/ ณ จุดเกิดเหตุโดยรวม ข้อมูลที่ควรบันทึกในส่วนที่ 5 นี้ เป็นผลสืบเนื่องจากการนับรวมผลการดำเนินการใด ๆ ใน 4 หัวข้อต่อไปนี้ ได้แก่

- 1) ประชาสัมพันธ์กฎหมาย
- 2) การติดเครื่องหมายห้ามสูบบุหรี่
- 3) รื้อหรือที่มุงาน และ 4) อื่น ๆ

ดังนั้นในกรณีที่แบบบันทึก 1 บันทึก “หมายเลข 1” (การประชาสัมพันธ์กฎหมาย) รวมทั้งสิ้น 10 ครั้ง หรือ “หมายเลข 2” (การติดเครื่องหมายห้ามสูบบุหรี่) รวมทั้งสิ้น 5 ครั้ง ส่งผลให้ จำนวน (แห่ง) ที่ควรบันทึกไว้ในส่วนที่ 5 ก็คือ 10 และ 5 ตามลำดับ

ทั้งนี้ มีข้อพึงตระหนัก คือ จำนวนตัวเลขที่ระบุไว้ในส่วนที่ 5 นี้ ต้องมีจำนวนน้อยกว่า/ เท่ากับจำนวนตัวเลขที่ระบุไว้ในคอลัมน์ “จำนวนสถานที่ที่เก็บได้จริง ณ วันที่ ..... (แห่ง)” ที่ระบุไว้ในส่วนที่ 3

ตัวอย่างการบันทึก - ส่วนที่ 5

ข้อมูล ณ วันที่ 1 มกราคม 2555

พื้นที่ดำเนินการเฝ้าระวัง..... เทศบาลเมือง..... จังหวัด..... จังหวัดบุรี.....

คำชี้แจง: .....

สถานที่	จำนวนทั้งหมด (แห่ง)	จำนวนสถานที่ตามเป้าหมาย (แห่ง)	จำนวน ณ วันที่ 1 ม.ค. 55 (แห่ง)	จำนวนผลการเฝ้าระวังฯ (แห่ง)			จำนวนผลการดำเนินการฯ		
				ติดเครื่องหมายทางเข้า	.....	พบมีการสูบบุหรี่	ปชส	ติดเครื่องหมาย	.....
กลุ่มสถานที่ปลอดบุหรี่ 100%									
(1) สถานบริการสาธารณสุข									
(1.1) รพ.รัฐ/ เอกชน	20	10	8	8	.....	2	8	2	.....
.....	5	5 (ทุกแห่ง)	5	3	.....	0	5	2	.....
(2) สถานศึกษา ต่ำกว่าอุดมฯ	10	5	4	2	.....	2	4	2	.....

ภาคผนวก ง. แบบบันทึกข้อมูลการเฝ้าระวัง เพื่อควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ

คำแนะนำการใช้แบบเก็บข้อมูลการเฝ้าระวัง เพื่อควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ (แบบบันทึก 3)

แบบบันทึก 3 นี้ ใช้สำหรับบันทึกกิจกรรมรายวัน หรือรายบุคคลต่อการทำงานเฝ้าระวังฯ 1 วัน หรือต่อ 1 พื้นที่ ซึ่งแบบบันทึกนี้แบ่งเป็น 4 ส่วน โดยมีรายละเอียดของแนวทางการบันทึกข้อมูลให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การบันทึกข้อมูลของผู้ดำเนินการเฝ้าระวัง

โดยข้อมูลที่ควรบันทึกในส่วนที่ 1 นี้ ประกอบด้วยข้อมูลวันที่เก็บข้อมูล/ ลงพื้นที่ ช่วงเวลาสำรวจ/ เฝ้าระวัง (เริ่มต้น - สิ้นสุด) และบริเวณสำรวจ/ พื้นที่เฝ้าระวัง ซึ่งมีข้อแนะนำการบันทึกข้อมูล ดังรายละเอียดที่ปรากฏในส่วนที่ 1 ของแบบบันทึก 1 ที่ผ่านมา

ส่วนที่ 2 การบันทึกข้อมูลสถานที่เฝ้าระวังเพื่อควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ

โดยข้อมูลที่ควรบันทึกในส่วนที่ 2 นี้ประกอบด้วย

- 2.1) **ลำดับที่** คือการบันทึกลำดับที่ของสถานที่ที่ผู้ได้รับมอบหมายลงพื้นที่เพื่อดำเนินการเฝ้าระวัง โดยจัดเรียงตั้งแต่หมายเลข 1 เป็นต้นไป
- 2.2) **แหล่งสำรวจ (ระบุรหัส)** คือการบันทึกรหัสกลุ่มสถานที่สำรวจที่ควรได้รับการเฝ้าระวังเพื่อควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ โดยมีรหัสที่เป็นไปได้ในการบันทึกทั้งสิ้น 7 รหัส ได้แก่
  1. ร้านสะดวกซื้อ/ ร้านขายของชำ
  2. รถเร่ขายของ
  3. ร้านค้าแผงลอย
  4. ร้านอาหาร
  5. ผับบาร์/ คาราโอเกะ/ สถานบันเทิง
  6. ลานเบียร์
  7. อื่น ๆ ระบุ .....
- 2.3) **ชื่อสถานที่และที่ตั้ง** คือการบันทึกชื่อสถานที่ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ได้รับการเฝ้าระวัง และรายละเอียดของที่ตั้ง หรือบริเวณข้างเคียงที่สำคัญ เช่น ผับน้องจอย ที่ตั้งเลขที่ 555 ถนนเอกมัย เขตวัฒนา กทม. (ตรงข้าม Big C) เป็นต้น ข้อมูลดังกล่าวนี้ ควรบันทึกให้ชัดเจนเพื่อประโยชน์ในการติดตามผลการเฝ้าระวังฯ โดยเฉพาะกรณีที่พบว่ามีการละเมิดกฎหมาย

ลำดับที่	แหล่ง สำรวจ (ระบุรหัส)	ชื่อสถานที่ และที่ตั้ง
1	3	ตลาดนัดสะพานพุทธ แผงลอยขายของข้างห้องนำสารธารณะใต้สะพาน ผับน้องจอย
2	6	555 ถ.เอกมัย เขตวัฒนา กทม. (ตรงข้าม Big C) ร้าน 7 Eleven
3	1	เลขที่ 1/7 ถ.หน้าตลาดปากคลองตลาด ติดกับธนาคารกรุงเทพ เขตพระนคร กทม.

ส่วนที่ 3 การบันทึกผลการเฝ้าระวังเพื่อควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ

ข้อมูลที่ควรบันทึกในส่วนที่ 3 นี้ คือผลการเฝ้าระวังจากการพบการกระทำที่ละเมิด พ.ร.บ. ควบคุมฯ และการเฝ้าระวังเพื่อเตือนภัยในกรณีที่ยังไม่ครอบคลุมในข้อกฎหมาย จำนวนรวมทั้งสิ้น 7 ข้อ โดยบันทึกเครื่องหมาย ✓ เมื่อพบ หรือ × เมื่อไม่พบผลการเฝ้าระวังในข้อต่อไปนี้

1. การโฆษณาหีบบุหรี่ยุค จดขาย
2. การเปิดตู้/ โห้วซองบุหรี่ยุคที่ขายให้เห็นชัดเจน
3. การขายบุหรี่ยุคให้ผู้อยู่อายุต่ำกว่า 18 ปี
4. การส่งเสริมการขาย
  - 4.1 ขายบุหรี่ยุคราคาถูก
  - 4.2 ซื้อมุหรี่ยุคแถมของอื่น ๆ
  - 4.3 ซื้อมุของอื่น ๆ แถมบุหรี่ยุค
  - 4.4 แจกบุหรี่ยุคฟรี
  - 4.5 ใช้ซองบุหรี่ยุคแลกซื้อของใด ๆ
5. สิ่งของเลียนแบบผลิตภัณฑ์ยาสูบ เช่น บุหรี่ยุคไฟฟ้า
6. โฆษณาสื่อในท้องถิ่น
  - 6.1 หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น
  - 6.2 เคเบิลทีวี
  - 6.3 วิทยุชุมชน
  - 6.4 อื่น ๆ
7. การสนับสนุนกิจกรรมทางสังคมโดยอุตสาหกรรมยาสูบ

8. ผลិតภันท์ยาสูบ

8.1 บุหรี่ไม่มีภาพคำเตือน

8.2 บุหรี่ชูรส

8.3 บุหรี่ซองเล็ก

8.4 บุหรี่ที่มีคำที่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิด

8.5 รูปแบบอื่น ๆ ระบุ...

ตัวอย่างการบันทึก - ส่วนที่ 3

ลำดับที่	แหล่ง สำรวจ	ชื่อของแหล่งสำรวจ	การ โฆษณา ยี่ห้อบุหรี่ ณ จุดขาย	การเปิดตู้/ โชว์ของบุหรี่ ที่ขายให้ เห็นชัดเจน	การส่งเสริม การขาย	
1	3	ตลาดนัด สะพาน พุทธ	แผงลอยขาย ของชำข้าง ห้องนำสารณะ ได้สะพาน	✓	✓	.....
2	6	ผับน้องจอย	555 ถ.เอกมัย เขตวัฒนา กทม. (ตรงข้าม Big C) เลขที่ 1/7 ถ.หน้าตลาด	✓	x	.....
3	1	ร้าน 7 Eleven	ปากคลองตลาด ติดกับธนาคาร กรุงเทพฯ เขต พระนคร กทม.	x	✓	.....

ส่วนที่ 4 การบันทึกผลการดำเนินการใดๆ ในสถานที่/ ณ จุดเกิดเหตุ

ข้อมูลที่ควรบันทึกในส่วนที่ 4 นี้ เป็นผลสืบเนื่องจากการบันทึก
เครื่องหมาย ✓ อย่างน้อย 1 ข้อในส่วนที่ 3 ทั้งนี้ ทางเลือกของการบันทึก
ผลการดำเนินการมีให้เลือกทั้งสิ้น 3 ข้อ โดยหมายเลขที่เป็นไปได้ในการบันทึก
มีตั้งแต่ 1 - 3 และสามารถบันทึกได้มากกว่า 1 หมายเลข ซึ่งแต่ละหมายเลข
มีความหมายดังนี้ ได้แก่

หมายเลข 1 หมายถึงการประชาสัมพันธ์ข้อกฎหมาย ซึ่งเป็นไปได้ทั้งการชี้แจง/
แนะนำโดยวาจา หรือการแจกเอกสาร/ แผ่นพับ/ สติกเกอร์

หมายเลข 2 หมายถึงการไม่ได้ดำเนินการใด ๆ เมื่อพบเห็นการละเมิดในส่วนที่ 3 ด้วยเหตุผลใด ๆ ก็ตาม แต่นำผลการละเมิดที่พบในส่วนที่ 3 นั้น กลับมาหารือที่ทีมงาน/ ผู้เกี่ยวข้องเพื่อขอรับคำแนะนำที่เหมาะสมต่อไป

หมายเลข 3 หมายถึงการระบุการดำเนินการอื่น ๆ ที่นอกเหนือที่ระบุไว้ในหมายเลขที่ 1 - 2

ตัวอย่างการบันทึก - ส่วนที่ 4

ลำดับที่	แหล่งสำรวจ (ระบุรหัส)	ชื่อของแหล่งสำรวจ	การโฆษณา ยี่ห้อ บรรจุภัณฑ์	การเปิดตู้/ ไซ้ของบรรจุหรือ	.....	บันทึกรหัสหมายเลขการดำเนินการ
1	3	ตลาดนัดสะพานพุทธ แผงลอย ขายของชำ ข้างห้องน้ำ สาธารณะ ใต้สะพาน	✓	✓	.....	1
2	6	ฝับน้องจอย 555 ถ.เอกมัย เขตวัฒนา กทม. (ตรงข้าม Big C)	✓	x	.....	2
3	1	ร้าน 7 Eleven เลขที่ 1/7 ถ.หน้าตลาด ปากคลองตลาด ติดกับธนาคาร กรุงเทพ เขตพระนคร กทม.	x	✓	.....	1

คำแนะนำการใช้แบบสรุปข้อมูลการเฝ้าระวัง เพื่อควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ (แบบบันทึก 4)

แบบบันทึก 4 นี้ ใช้เพื่อการสรุป/ รวบรวมผลการดำเนินการเฝ้าระวัง เพื่อควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ โดยควรใช้ต่อเนื่องจากแบบบันทึก 2 ดังกรณีตัวอย่างต่อไปนี้

กรณีนาย กูก. ได้รับมอบหมายให้เฝ้าระวังฯ ที่บริเวณโดยรอบสะพาน พุทธ นาน 2 วัน ดังนั้น นาย กูก. ควรใช้แบบบันทึก 3 อย่างน้อย 2 แผ่น จากนั้น เมื่อต้องการสรุป/ รวบรวมงาน ก็สามารถนำมาสรุปไว้ในแบบบันทึก 4 ได้จำนวน 1 แผ่น

กรณีนาย กูก. และน.ส.กีก ได้รับมอบหมายให้เฝ้าระวังฯ ที่ฝับ/ บาร์ ย่าน ถ.เอกมัย สุขุมวิท นาน 1 วัน ดังนั้น จะมีแบบบันทึก 3 จำนวน 2 แผ่น และ สรุปรวมข้อมูลไว้ในแบบบันทึก 4 จำนวน 1 แผ่น

อย่างไรก็ดี รายละเอียดของแนวทางการบันทึกข้อมูลด้วยแบบบันทึก 4 ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันมีดังนี้

ส่วนที่ 1 การบันทึกข้อมูลทั่วไป

โดยข้อมูลที่ควรบันทึกในส่วนที่ 1 นี้ ประกอบด้วย

1.1) ข้อมูล ณ วันที่.....เดือน.....พ.ศ. .... คือ การบันทึกวัน - เดือน - ปี ณ วันที่สรุป/ รวบรวมข้อมูลที่ได้รับจากการรวบรวมแบบบันทึก 3

1.2) พื้นที่ดำเนินการเฝ้าระวัง.... จังหวัด ..... คือการบันทึกพื้นที่ดำเนินการเฝ้าระวัง เช่น บริเวณโดยรอบสะพานพุทธ สถานบันเทิงแถวเอกมัย เป็นต้น

1.3) คำชี้แจง: บันทึกจำนวนสถานที่เฝ้าระวัง จำนวนการละเมิดกฎหมาย และจำนวนการดำเนินการในประเด็นต่าง ๆ คือ การบันทึกตัวเลขจริงที่มีค่าเป็นไปได้ ตั้งแต่ 0, 1, 2, ... เป็นต้นไป

ข้อมูล ณ วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2555

พื้นที่ดำเนินการเฝ้าระวัง: สถาบันเทิง ถ.เอกมัย สุขุมวิท. กทม. ....

คำชี้แจง: .....

ส่วนที่ 2 การบันทึกข้อมูลสถานที่เฝ้าระวังเพื่อควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ โดยข้อมูลที่ควรบันทึกในส่วนที่ 2 นี้ประกอบด้วยการจัดกลุ่มชื่อของแหล่งสำรวจที่ควรได้รับการเฝ้าระวังเพื่อควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ โดยแบ่งเป็น 7 กลุ่ม ดังนี้

ชื่อของแหล่งสำรวจ

ร้านสะดวกซื้อ/ ร้านขายของชำ
รถเร่ขายของ
ร้านค้า/ แผงลอย
ร้านอาหาร
ผับ/ บาร์/ คาราโอเกะ/ สถาบันเทิง
ลานเบียร์
อื่น ๆ ระบุ...

ส่วนที่ 3 การบันทึกจำนวนแหล่งสำรวจ

ข้อมูลที่ควรบันทึกในส่วนที่ 3 นี้ เป็นการบันทึกจำนวนสถานที่ที่เป็นตัวเลข ดังนี้

3.1) จำนวนทั้งหมด (แห่ง) คือ การบันทึกจำนวนสถานที่ดังที่ปรากฏในส่วนที่ 2 ว่า ณ บริเวณโดยรอบของพื้นที่ที่ได้รับการกำหนดให้ดำเนินการเฝ้าระวังนั้น ๆ มีกลุ่มสถานที่นั้น ๆ อยู่จริงหรือตามฐานข้อมูลที่มีอยู่เป็นจำนวนรวมทั้งหมดกี่แห่ง

3.2) จำนวนสถานที่ที่เก็บได้จริง ณ วันที่ ..... (แห่ง) เปรียบเสมือนการรายงานความก้าวหน้าในการเฝ้าระวัง เนื่องจากเป็นการบันทึกว่า ณ วัน - เดือน - ปีที่ใช้แบบบันทึก 4 นี้ ได้ดำเนินการเฝ้าระวัง ไปแล้วกี่แห่ง

ข้อมูล ณ วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2555

พื้นที่ดำเนินการเฝ้าระวัง: สถาบันเทิง ถ.เอกมัย สุขุมวิท. กทม. ....

คำชี้แจง: .....

ชื่อของแหล่งสำรวจ	จำนวนทั้งหมด (แห่ง)	จำนวนสถานที่ที่เก็บได้จริง ณ วันที่ 2 กพ. 55 (แห่ง)
ร้านสะดวกซื้อ/ ร้านขายของชำ	10	8
รถเร่ขายของ	0	0
ร้านค้า/ แผงลอย	10	10
...	...	...
ผับ/ บาร์/ คาราโอเกะ/ สถานบันเทิง	50	10

ส่วที่ 4 การบันทึกจำนวนผลการเฝ้าระวังเพื่อควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ

ข้อมูลที่ควรบันทึกในส่วนที่ 4 นี้ คือการนับจำนวนรวมของผลการเฝ้าระวังจากการพบการกระทำที่ละเมิด พ.ร.บ. ควบคุมฯ และการเฝ้าระวังเพื่อเตือนภัยในกรณีที่ยังไม่ครอบคลุมในข้อกำหนด จำนวนรวมทั้งสิ้น 7 ข้อ ดังนี้

1. การโฆษณาห้อยบุหรี ณ จุดขาย
2. การเปิดตู้/ โหรีของบุหรีที่ขายให้เห็นชัดเจน
3. การขายบุหรีให้ผู้อายุต่ำกว่า 18 ปี
4. การส่งเสริมการขาย
  - 4.1 ขายบุหรีราคาถูก
  - 4.2 ชื่อบุหรีแถมของอื่น ๆ
  - 4.3 ชื่อของอื่น ๆ แถมบุหรี
  - 4.4 แจกบุหรีฟรี
  - 4.5 ใช้ของบุหรีแลกชื่อของใด ๆ
5. สิ่งของเลียนแบบผลิตภัณฑ์ยาสูบ เช่น บุหรีไฟฟ้า
6. โฆษณาสื่อในท้องถิ่น
  - 6.1 หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น
  - 6.2 เคเบิลทีวี

7. การสนับสนุนกิจกรรมทางสังคมโดยอุตสาหกรรมยาสูบ
8. ผลผลิตภักดียาสูบ
  - 8.1 บุหรี่ไม่มีภาพคำเตือน
  - 8.2 บุหรี่ซูรส
  - 8.3 บุหรี่ซองเล็ก
  - 8.4 บุหรี่ที่มีคำที่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิด
  - 8.5 รูปแบบอื่น ๆ ระบุ...

โดยบันทึกเป็นตัวเลขแสดงจำนวน ซึ่งมีค่าที่เป็นไปได้ตั้งแต่ 0 เป็นต้นไป และหน่วยของการบันทึก คือ “แห่ง” เช่น แบบบันทึก 3 ระบุว่าพบสถานบันเทิงจำนวน 5 แห่ง แจกบุหรี่ฟรี 2 แห่ง ขายบุหรี่ราคาถูก 3 แห่ง และว่ามีว่า 1 แห่ง ที่ดำเนินการทั้ง แจกบุหรี่ฟรี และขายบุหรี่ราคาถูก ดังนั้น ตัวเลขที่เป็นจำนวนรวม (แห่ง) ที่ควรระบุในช่องนี้ “ขายบุหรี่ราคาถูก” เท่ากับ 4 แห่ง และ “แจกบุหรี่ฟรี” เท่ากับ 5 แห่ง เป็นต้น

ทั้งนี้ มีข้อพึงตระหนัก คือ จำนวนตัวเลขที่ระบุไว้ในส่วนที่ 4 นี้ ต้องมีจำนวนน้อยกว่า/ เท่ากับจำนวนตัวเลขที่ระบุไว้ในคอลัมน์ “จำนวนสถานที่ที่เก็บได้จริง ณ วันที่ ..... (แห่ง)” ที่ระบุไว้ในส่วนที่ 3

ตัวอย่างการบันทึก - ส่วนที่ 4

ข้อมูล ณ วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2555					
พื้นที่ดำเนินการเฝ้าระวัง: สถานบันเทิง ด.เอกมัย สุขุมวิท. กทม.					
คำชี้แจง:					
ชื่อของแหล่งสำรวจ	จำนวนทั้งหมด (แห่ง)	จำนวนสถานที่ที่เก็บได้จริง ณ วันที่ 1 กพ. 55 (แห่ง)	การโฆษณา ยี่ห้อบุหรี่ ณ จุดขาย	การเปิดตู้/โชว์ซองบุหรี่ ที่ขายให้เห็นชัดเจน	การส่งเสริมการขาย
ร้านสะดวกซื้อ/ ร้านขายของชำ	10	8	5	8	0
รถเร่ขายของ	0	0	0	0	0
ร้านค้า/ แผงลอย	10	10	8	10	2
...	...	...	...	...	...
ผับ/ บาร์/ คาราโอเกะ/ สถานบันเทิง	50	10	5	10	8

ส่วนที่ 5 การบันทึกจำนวนผลดำเนินการใด ๆ โดยรวม จำแนกตามกลุ่มของแหล่งสำรวจ

ข้อมูลที่ควรบันทึกในส่วนที่ 5 นี้ เป็นผลสืบเนื่องจากการนับรวมผลการดำเนินการใด ๆ ใน 3 หัวข้อต่อไปนี้ ได้แก่ 1) ประชาสัมพันธ์กฎหมาย 2) รออหรือทีมงาน และ 3) อื่น ๆ

ดังนั้น ในกรณีที่แบบบันทึก 3 บันทึก "หมายเลข 1" (การประชาสัมพันธ์กฎหมาย) รวมทั้งสิ้น 10 ครั้ง ส่งผลให้ จำนวน (แห่ง) ที่ควรบันทึกไว้ในส่วนที่ 5 ก็คือ 10 แห่ง

ทั้งนี้ มีข้อพึงตระหนัก คือ จำนวนตัวเลขที่ระบุไว้ในส่วนที่ 5 นี้ ต้องมีจำนวนน้อยกว่า/ เท่ากับจำนวนตัวเลขที่ระบุไว้ในคอลัมน์ "จำนวนสถานที่ที่เก็บได้จริง ณ วันที่ ..... (แห่ง)" ที่ระบุไว้ในส่วนที่ 2

ตัวอย่างการบันทึก - ส่วนที่ 5

ข้อมูล ณ วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2555

พื้นที่ดำเนินการเฝ้าระวัง: สถาบันเทิง ถ.เอกมัย สุขุมวิท. กทม. ....

คำชี้แจง: .....

ชื่อของแหล่งสำรวจ	จำนวนทั้งหมด (แห่ง)	จำนวนสถานที่ที่เก็บได้จริง ณ วันที่ 1 กพ. 55 (แห่ง)	การโฆษณาให้ข้อมูลจุดขาย	การเปิดตู้/โชว์ของบูหรีที่ขายให้เห็นชัดเจน	การส่งเสริมการขาย	จำนวนผลดำเนินการ (แห่ง)		
						ปชส.	หรือ	อื่น ๆ
ร้านสะดวกซื้อ/ ร้านขายของชำ	10	8	5	8	0	8	2	0
รถเร่ขายของ	0	0	0	0	0	0	0	0
ร้านค้า/แผงลอย	10	10	8	10	2	10	5	0
...	...	...	...	...	...	...	...	...
ผับ/ บาร์/ คาราโอเกะ/ สถานบันเทิง	50	10	5	10	8			1 (แจ้งจับ)

บันทึก

Handwriting practice lines consisting of multiple sets of three horizontal lines (top, middle, and bottom) for text entry.

บันทึก

Handwriting practice paper with horizontal lines.

สำนักควบคุมการบริโภคยาสูบ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

โทรศัพท์ 0-2580-6962 โทรสาร 0-2580-9307

เว็บไซต์ <http://btc.ddc.moph.go.th>

ร้องเรียนยาสูบ สายด่วน 1422

โทรศัพท์. 0-2580-3342 กด 2

ร้องเรียนออนไลน์ <http://btc.ddc.moph.go.th/complain>

9 786161 110840

ISBN 978-616-11-1084-0